

ОБЩИНА ДВЕ МОГИЛИ

МЕЖДИННА ОЦЕНКА

НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

НА ПЛАНА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА
ДВЕ МОГИЛИ

2007-2013 г.

ФЕВРУАРИ 2012г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
I. Необходимост от междинна оценка на изпълнението и актуализация на Общинския план за развитие.....	3
II. Оценка на съответствието на Общинския план за развитие с нормативните изисквания и стратегическата рамка за регионално и местно развитие	6
1. Съответствие с националното законодателство и подзаконовата нормативна уредба в областта на регионалното развитие.....	8
2. Съответствие с изискванията, залегнали в законодателството на ЕС в областта на регионалната политика.....	11
3. Адекватно отразяване на целите и приоритетите за развитие, определени в документите за стратегическо планиране на регионалното развитие на регионално и национално ниво.....	12
4. Изводи и препоръки.....	19
III. Индикатори за оценка.....	22
IV. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие.....	29
V. Оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие.....	50
VI. Оценка на използваните финансови ресурси	71
VII. Препоръки, направени на базата на междинната оценка на Общинския план за развитие.....	73
VIII. Заключение.....	75

I. НЕОБХОДИМОСТ ОТ МЕЖДИННА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Плановете за развитие на общините са най-важният стратегически документ за устойчиво интегрирано местно развитие, служещ от една страна като инструмент за решаване на приоритетни за общините проблеми и задачи, и същевременно осигуряващ «вход» към националните и европейски финансови ресурси. С тези планове се определят средносрочните цели и приоритети за развитие на общините, в съответствие с целите и стратегиите на плановите документи от по-висок ранг, като се отчитат специфичните характеристики и потенциала на съответните общини.

Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е разработен през 2005 година, в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие, Закона за местното самоуправление и местната администрация, Закона за устройство на територията и стратегическите документи на по-висок ранг, съществуващи към онзи момент, както и с Методическите указания за разработване на общински планове за развитие, МРРБ, 2004 г. Той е естествено продължение на Плана за стратегическо развитие на Община Две могили, Област Русе, приет от Общинския съвет през 2000 година, с Решение № 98, Протокол № 9/28.04.2000 г.

Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е стратегически документ от средносрочен характер, определящ целите и приоритетите за развитието на Общината, както и финансовите ресурси за неговата реализация за периода 2007-2013 г. Планът очертава стратегическата рамка за устойчиво социално-икономическо и инфраструктурно развитие на Общината и представлява инструмент за формиране на цялостна, дългосрочно ориентирана политика за местно развитие, в съответствие с националните, регионалните и местните приоритети през съответния период, и е основно средство да се поставят на планова основа местните инициативи и проекти за социално-икономическото развитие на Общината.

Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е средство за мобилизиране на усилията на общинското ръководство и всички заинтересовани страни в Общината за постигане на целите на това развитие, като по този начин превръща стратегическото планиране в основен действащ инструмент за развитие на Община Две могили .

Общинският план за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. е приет от Общински съвет – Две могили с Решение № 212 / Протокол № 27 от 05.07.2005 г., на заседание на ОБС – Две могили.

Общинският план за развитие е *актуализиран* през 2010 г. за остатъка от периода 2007 – 2013 г., в съответствие с чл. 38 на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие и Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие, както и с действащите в областта на регионалното развитие регламенти на Европейския съюз, за да се адаптира към промените и за да се засили неговата ефективност и ефикасност като документ за провеждане на политиката за развитие на Общината.

Актуализираният План за развитие на Община Две могили съответства на Националната стратегическа референтна рамка; на Оперативните програми - Развитие на човешките ресурси, Регионално развитие, Конкурентноспособност, Околна среда, Административен капацитет и Програмата за развитие на селските райони; на Националната стратегия за регионално развитие; на Регионалната стратегия за развитие на Северен централен район за планиране; на Областната стратегия за развитие на област Русе и на основните секторни и местни стратегии и планове в областта на околната среда, енергийната ефективност, възобновяемите енергийни източници, и др. Актуализираният план за развитие е в съответствие и с раздел: Стратегически насоки за разработване целите и приоритетите на общинските планове за развитие на област Русе. Документът е валиден до края на 2013 г.

Актуализираният план е приет на основание чл 21, ал. 1, т. 12, чл. 27, ал. 3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 3, ал. 2, т. 10 от Правилника за организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация във връзка с чл. 38, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие, съгласно Решение № 621 по Протокол № 46/19.02.2010 година, изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г., изм. и доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010 г., доп. с Решение № 837 по Протокол № 56/27.12.2010 г., доп. с Решение № 895 по Протокол № 58/18.02.2011 г. на Общински съвет – Две могили.

Съгласно Закона за регионалното развитие (чл. 30, 31) стратегическите планове подлежат на наблюдение и *оценка* с оглед постигане на ефективност и ефикасност на планирането, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на развитието. Чл. 33 на Закона за регионалното развитие регламентира извършването на междинна оценка не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на стратегическите планове, в т.ч - и на Общинския план за развитие.

Междинната оценка по своята същност представлява систематичен и обективен преглед и преценка на дизайна на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007- 2013 г., както и на резултатите от изпълнението му към средата на периода на неговото действие. По-конкретно, този тип оценка се стреми към установяване на степента на съответствие на стратегическия документ с потребностите и нуждите от развитие на Общината, реалистичността и постижимостта на поставените цели, ефективността и ефикасността на използваните ресурси, реализацията и въздействието на Плана върху процеса на развитие за оценявания период.

Важно условие е междинната оценка да осигури надеждна и полезна за управляващите информация, която да интегрира опита и поуките от първоначалния етап от реализацията на Плана в цялостния процес на стратегическо планиране и вземане на адекватни решения.

Необходимостта от междинна оценка на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007- 2013 г., се налага още и от обстоятелството, че след 2005 г., когато е бил разработен този план, както и след започване на неговото изпълнение през 2007 година, и след неговата

актуализация през 2010 г. , са налице редица важни промени и на национално ниво, и в рамките на Европейския съюз.

От 1 януари 2007 г. България стана пълноправен член на Европейския съюз (ЕС), което практически промени икономическите, политическите и международните условия за развитие на българските райони. От същата дата стартира прилагането на новата кохезионна политика на ЕС, която определи нова рамка за развитие на регионите в Европейския съюз.

През 2007 г. беше одобрена от Европейската комисия Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г., както и Оперативните програми за България, съфинансирани от Европейските структурни фондове и Кохезионния фонд за периода 2007-2013 г.

Новият контекст на Лисабонската стратегия, както и някои нови стратегически документи на ЕС, като стратегията в областта на устойчивото развитие и териториалния дневен ред, изискват нов прочит и отражение на техните послания и целева рамка в документите за стратегическо планиране както на регионално, така и на местно равнище, за да се гарантира приноса на българските райони и общини за постигането на целите им.

Настъпилите промени във вътрешните и външните условия, в нормативната, институционалната и политическата среда в контекста на членството на България в ЕС, както и след приемането и актуализирането на документите за стратегическо планиране на местното развитие, са значителни и определят необходимостта от междинна оценка на тези документи, с оглед осигуряване на адекватност и съответствие с новите условия през оставащия планов период до края на 2013 г.. При осъществяване на междинната оценка трябва да се вземат под внимание:

- Промените в националната законодателна рамка;
- Постигане на по-добро съответствие с ориентацията на инструментите от кохезионната политика на ЕС;
- Отчитане на Националната стратегическа референтна рамка по отношение на местното развитие;
- Общите условия за изпълнение на Общинския план за развитие и в частност - промените в социално-икономическите условия в Общината;
- Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- Предприетите от компетентните органи действия с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Общинския план за развитие като:
  - мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данните;
  - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Общинския план за развитие , както и мерки за преодоляването им;
  - мерки за осигуряване на информация и публичност при изпълнението на Общинския план за развитие;

- мерки за постигане на необходимото съответствие на Общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на Общината;

- мерки за прилагане на принципа на партньорство;

- резултати от извършените оценки на изпълнението на Общинския план за развитие.

В тази връзка е необходимо да бъде направена експертна междинна оценка на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г., като се отчетат настъпилите промени в резултат на новата европейска и национална политика в областта на местното развитие, на новата политика на европейските структурни фондове, както и промените в социално-икономическия профил на общината.

Предназначението на междинната оценка се изразява в:

- Съдействие на общинското ръководство за по-доброто формулиране на стратегическите интервенции и определянето на адекватни приоритети на политиката за развитие;

- Подобряване качеството и ефективността на изпълнение на Плана;

- Подпомагане ефикасното разпределение и използване на средствата за развитие;

- Осигуряване на отчетност, информация и публичност за постигнатите резултати.

Междинната оценка за реализацията на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. трябва да осигури обективна и надеждна информация относно:

- първоначалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие към средата на периода за неговото изпълнение;

- степента на постигане на поставените цели и ефективността на изпълнението;

- ефикасността на използваните ресурси за реализацията на Плана;

- основните изводи, заключенията и препоръките за актуализация и/или подобряване качеството на изпълнение на Плана за остатъка от периода на неговото действие или за бъдещ период.

Междинната оценка, която е регламентирана с чл. 33, т. 1 от Закона за регионалното развитие има четири основни компонента:

- оценка на първоначалните резултати от изпълнението;

- оценка на степента на постигане на съответните цели;

- оценка на използваните финансови ресурси;

- изводи и препоръки за актуализация на Общинския план за развитие.

II. ОЦЕНКА НА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ С НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКАТА РАМКА ЗА РЕГИОНАЛНО И МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Планът за развитие на Община Две могили за периода 2007 – 2013 г., в актуализирания му вариант от 2010 г., е в съответствие с действащата законова база, и по-точно – в съответствие със:

- Закона за регионалното развитие;
- Закона за устройството на територията;
- Закона за местното самоуправление и местната администрация;
- Закона за административно-териториалното устройство на Република

България;

- Закона за местните избори;
- Закона за общинската собственост;
- Закона за общинските бюджети;
- Закона за местните данъци и такси.

Съгласно Закона за регионалното развитие, в Република България се разработват Национален план за развитие, Национална стратегия за регионално развитие, Регионални планове за развитие, Областни стратегии за развитие и Общински планове за развитие. Подготвянето и осъществяването на Общинския план за развитие е важен местен цикъл на публична политика, който е съчетан, от една страна, с циклите на областната, регионалната и националната политика, а от друга – със следващия програмен период на ЕС.

Общинският план за развитие на Община Две могили за периода до 2013 г. е основният документ за стратегическо планиране на местното развитие на територията на Общината. Използваният подход, методите, принципите и формите на работа при разработването и приемането на Общинския план през 2005 г. и при неговата актуализация през 2010 г., гарантират в значителна степен, че документът е в съответствие с действащите тогава нормативни изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България и по-конкретно - в Северен централен район за планиране (ниво NUTS 2) и Русенска област (ниво NUTS 3). В допълнение на това, Планът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър.

Планът е бил изготвен в условията на предстоящо присъединяване на Република България към Европейския съюз, като той е бил напълно съобразен с действащите тогава предприсъединителни инструменти.

След приемането на страната ни в Европейския съюз, Общинският план за развитие се обвързва и с новата политика на сближаване на Европейския съюз, новите регламенти на Европейската комисия за прилагане на структурните фондове за периода 2007 – 2013 година и респективно - с новите програмни документи на национално, регионално и местно ниво.

При актуализирането на Плана през 2010 г., основно внимание е отделено на неговата стратегическа част. Основанията за това са, че именно в нея се отразяват европейските регионални политики, и по-конкретно във:

- Визията за развитие на Общината, която определя виждането за състоянието, което е желателно да се достигне в определен бъдещ момент;

- Главната и стратегическите цели, които определят основните насоки и очакваните резултати;
- Приоритетите и мерките, които дефинират ключовите области, в които Общината следва да се намеси за постигане на заложените цели;
- Индикативната финансова таблица, която съдържа набелязаните дейности (проекти) за постигане на приоритетите.

Възможностите на Общината да кандидатства за финансиране по определени схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ също са наложили съответни частични актуализации на Плана.

1. Съответствие с националното законодателство и подзаконовата нормативна уредба в областта на регионалното развитие

1.1. Съответствие с целите, принципите и разпоредбите на Закона за регионалното развитие

В действащия към момента на разработване на Плана Закон за регионалното развитие (обн. ДВ, бр. 14 от 20 февруари 2004 г. и последващите изменения и допълнения) и в подзаконовите нормативни актове, свързани с неговото приложение, е предвидено:

- а/ Общинският план за развитие да определя целите и приоритетите за развитието на Общината, както и финансовите ресурси за неговата реализация;
- б/ Планът да се разработва в съответствие с предвижданията на Регионалния план и на Областната стратегия за развитие;
- в/ В съдържанието на плана да се включват като основни компоненти:
  - анализ на икономическото и социалното развитие на Общината;
  - приоритетите и специфичните цели и мерки за развитие на Общината;
  - описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини;
  - индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите;
  - реда и начина за осигуряване на информация и публичност на Плана.

В структурно и съдържателно отношение, Общинският план за развитие на Община Две могили отговаря на изискванията, определени със Закона за регионалното развитие. Направено е ясно разграничение между трите компонента в Плана – социално-икономически анализ на ситуацията към момента, SWOT анализ и стратегически насоки за развитие. Общинският план за развитие съдържа анализ на икономическото и социалното развитие на Общината, приоритети за развитие, специфични цели по всеки приоритет и мерки за развитие на Общината, индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите. В Общинския план за развитие обаче липсва описание на реда и начина за осигуряване на информация и публичност на Плана.

Съгласно предвидената в закона процедура, Общинският план за развитие е приет от Общинския съвет на Община Две могили по предложение на кмета на

Общината. Кметът е оторизираният орган на местно самоуправление, който ръководи, организира и контролира разработването и реализацията на Плана.

В процеса на разработване и изпълнение на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. са спазени следните принципи:

- Партньорство;
- Публичност и прозрачност;
- Концентрация на ресурсите за постигане на целите на местното развитие;
- Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с други източници;
- Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на национално, регионално и областно ниво.

В разработването и актуализацията на Общинския план за развитие на Община Две могили активно участва ръководството на Общината, експерти от местната администрация, общински съветници, кметове на населени места и кметски наместници, НПО, специалисти, граждани и външни консултанти. Обсъждането и представянето на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е осъществено от работни групи, определени със заповед на Кмета.

Важно качество на Общинския план за развитие на Община Две могили е, че той има характер на отворена система, т.е. може периодично да се променя и изпълва с ново съдържание, с оглед актуалните общи виждания за посоката на развитие на града и съставните села, както и задълженията на местното самоуправление за подпомагане и реализиране на целите на Плана. Стремещт е очертаване и градиране на основните проблеми в определен момент, както и набелязване на пътища и мерки за решаването им.

Общинският план за развитие на Община Две могили е насочен към:

- Равностойно третиране на икономическите, социалните и екологичните аспекти на развитието; съчетаване целите на икономическото и социално развитие с тези за опазване на околната среда;
- Откриване, съхраняване и стимулиране на всички положителни процеси и тенденции, които благоприятстват устойчивото развитие;
- Ограничаване и преодоляване на отрицателните процеси и тенденции, които оказват негативно въздействие върху устойчивостта и възможностите за развитие;
- Съхраняване на историческото и културно наследство и традиции, и тяхното използване като опора на движението към устойчивост и осигуряване на приемственост в развитието;
- Активизиране на гражданското участие и партньорството при изготвянето и изпълнението на Плана;
- Равнопоставеност между хората от различните възрастови и социални групи, и др.

В същото време би могло да бъдат отбелязани и някои несъвършенства на Общинския план за развитие на Община Две могили:

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

Част от данните, посочени в този раздел от Плана, се нуждаят от актуализация, поради настъпилите промени в последните години – брой на населението, възрастова и етническа структура, заетост и безработица, структура на местната икономика, разпределение на активните фирми по отрасли, промени в структурата на земеделските култури, броя на отглежданите животни в Общината, настъпили промени в техническата инфраструктура, промени в социалната сигурност и социалните дейности, образованието, здравеопазването, общинските бюджети, проектите от европейските фондове, и др. Практически преобладаващият брой показатели, използвани при социално-икономическия анализ на ситуацията в Общината, отразяват състоянието и тенденциите в съответните области през 2007, 2008 и 2009 г., а липсват необходимите данни за 2010 и 2011 години.

SWOT АНАЛИЗ

Методически правилно и логически издържано са разработени SWOT-анализи към трите основни сектора – стопански сектор, човешки ресурси, развитие на инфраструктурата и опазване на околната среда, но е необходимо да се прецизират и допълнят силните и слабите страни, възможностите и заплахите, съобразно настъпилите най-нови промени във външната и вътрешната среда. Освен това е целесъобразно да се направят SWOT-матрици поотделно за промишлеността и селското стопанство, за да могат по-задълбочено да се анализират силните и слаби страни, възможностите и заплахите за структуроопределящите отрасли на общинската икономика.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

В раздел III на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е обособена Индикативна финансова таблица за действие, но липсва Програма за изпълнение на Общинския план за развитие, която да конкретизира проектите за изпълнението на мерките и съответните финансови ресурси, звената за изпълнение на проектите и дейностите за информация и публичност, контрола и оценката на изпълнението на програмата. Тя трябва да бъде годишна програма, която да бъде тясно обвързана с общинския бюджет за съответната година.

При актуализацията на приоритетите е необходимо да бъдат взети под внимание новите възможности, които предоставят оперативните програми, включително и ОП “Трансгранично сътрудничество Румъния-България”, както и възможностите, които предоставя Дунавската стратегия за развитие на страните от Долен Дунав. Принадлежността към такъв район би могла да осигури възможност за допълнително финансиране за различни дейности в Общината, което трябва да се има предвид при финансиране на приоритетите и мерките от Общинския план за развитие.

1.2. Съответствие с Методическите указания за разработване на общински планове за развитие, разработени от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (2004 г.)

Като цяло, при разработването на Общинския план за развитие са спазени указанията на МРРБ. Както беше посочено, не е постигнато изискването за разработване на годишни програми за реализация на Плана.

2. Съответствие с изискванията, залегнали в законодателството на ЕС в областта на регионалната политика

Съответствието на Общинския план за развитие на Община Две могили с изискванията, залегнали в законодателството на ЕС в областта на регионалната политика се отнася до това, в каква степен плановият документ, разработен и прилаган на местно ниво, отразява общия европейски контекст на политиката за балансирано и устойчиво развитие на регионите и местните общности в ЕС, чрез намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт. Освен хармонизиране на целепологането и приоритизирането в контекста на регионалната политика на ЕС, съответствие е необходимо да се търси и по отношение на методите за управление, наблюдение и оценка в процеса на планиране на развитието и изпълнението на Общинския план за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. като стратегически документ.

Технически би следвало да се използват и утвърдените в европейската практика инструменти за определяне на физически и финансови индикатори за отчитане на постигнатите резултати и въздействие от прилагането на мерките и дейностите (проектите) в рамките на Общинския план. Формите за предоставяне на информация и публичност относно приемането и изпълнението на Плана, както и за работа с партньорите в областта на интегрираното устойчиво местно развитие, също така биха могли да се използват ефективно.

В посочения по-горе смисъл, съответствието на Общинския план за развитие на Община Две могили с изискванията, залегнали в законодателството на ЕС в областта на регионалната политика, към момента на неговото разработване е в следните конкретни насоки:

- Съответствие с Общия регламент за структурните фондове на ЕС – Регламент (ЕС) № 1260/1999, Регламент (ЕС) № 1783/1999 за Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРД), Регламент (ЕС) № 1784/1999 за Европейския социален фонд;
- Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- Изискванията за осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- Методологическите работни документи на Европейската комисия за използване на индикатори и извършване на оценки;
- Спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие, със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни донори;
- Съответствие с целите и приоритетите, както и с механизма за прилагане на стратегически планове и програмни документи, залегнали в Регламентите на ЕС.

Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е в съответствие и със стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 г., а именно:

- увеличаване на привлекателността на регионите и градовете, чрез подобряване на достъпността и запазване потенциала на околната среда;
- насърчаване на предприемачеството, иновациите и разрастване икономиката на знанието;
- създаване на повече и по-добри работни места чрез привличане на повече хора към трудова заетост;
- отразяване на целите и приоритетите на ЕС, залегнали в Лисабонската стратегия (2000 г.) и Стратегията от Гьотеборг (2001 г.) .

Общинският план за развитие в голяма степен интегрира приоритетите на Стратегията на ЕС от Лисабон от 2000 г., основаващи се на стремежа за икономически растеж чрез технологично обновление и иновации. В същото време, през 2008 г. Лисабонската стратегия бе обновена и е необходимо актуализираният Общински план за развитие да бъде съобразен с настъпилите промени в този основен документ на ЕС.

Стратегията от Гьотеборг предвижда разширяването на мерките за устойчиво развитие на национално, регионално и местно ниво чрез разработване на стратегии за предотвратяване на негативни последици от промяната на климата, стратегии за развитие на устойчив транспорт, подобряване на общественото здраве, рационално използване на природните ресурси. Общинският план за развитие предвижда подобни мерки за периода до 2013 г., но те не са достатъчно обвързани с икономическите приоритети и мерки, както и с изграждането на институционален и административен капацитет за управление на интегрирани проекти в тази сфера.

3. Адекватно отразяване на целите и приоритетите за развитие, определени в документите за стратегическо планиране на регионалното развитие на регионално и национално ниво

Общинският план за развитие се разработва и прилага като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена по силата на законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие, която от своя страна е хармонизирана с регионалната и кохезионната политика в ЕС. Чрез прилагането на единен поход и стандарти на планиране и програмиране на развитието, взаимната обвързаност на стратегиите и плановете на различните териториални нива и използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на инструменти за финансово подпомагане, се постига по-значим ефект и ефикасност при реализация на целите на местното развитие. От тази гледна точка, Общинският план за развитие на Община Две могили може да се разглежда като интегрален елемент от националната система за стратегическо

планиране на регионалното и местното развитие в България, като адекватността му по отношение на цялата система се оценява в следните направления:

3.1. Отразяване на стратегическите цели и приоритети на Националната стратегия за регионално развитие 2005-2015 г. (РМС № 294/21.04.2005 г.)

Националната стратегия за регионално развитие 2005-2015 г. (НСРР), цели постигане на динамично, устойчиво и балансирано развитие на отделните райони за планиране и намаляване на регионалните различия. Тя съдейства за осигуряване на равни възможности за икономическо развитие, достъп до икономически ресурси, по-висок жизнен стандарт и благоприятни условия на живот във всички райони за планиране, противодействие на специфичните проблемни ситуации в изостаналите райони и като цяло - за доближаване до стандартите на развитие в останалите региони на ЕС. Предвидени са следните стратегически цели:

- Инвестиции във физически и човешки капитал;
- Развитие на вътрешния потенциал на регионално и местно ниво, с цел намаляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия;
- Развитие на териториалното сътрудничество за постигане на териториална кохезия с ЕС;
- Повишаване на брутния вътрешен продукт (БВП) на глава на населението;
- Нарастване на равнището на заетост, с цел постигане на целите от Лисабон (65 % общо и 60 % заетост при жените);
- Достъп до ширококолентови комуникации на не по-малко от 30 % от населението.

Съответствието на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. на стратегическите цели и приоритети на Националната стратегия за регионално развитие, се състои в следното:

НСРР, Приоритет 1 „Повишаване на регионалната конкурентоспособност на основата на икономика на знанието”. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. отразява този приоритет, чрез целите и мерките, включени в Приоритет 2: Растеж на икономиката и намаляване на безработицата, Приоритет 3: Развитие на селското стопанство и Приоритет 4: “Развитие на селски и еко-туризъм” както следва:

Приоритет 2: Растеж на икономиката и намаляване на безработицата:

Цел 2.1.: Привличане на инвестиции за адаптиране на съществуващите производства към Европейските стандарти и изисквания и разкриване на нови с оглед разширяване на данъчната основа на общинските приходи:

Мерки:

- Осъществяване на кадастрални планове на населените места. Инвентаризация на общинската собственост на територията на общината, идентифициране на подходящи сгради и терени за предоставяне за стопанска дейност и създаване на база данни за тях с възможности за продаване,

отстъпване на право на строеж, даване под наем или концесия, както и предоставяне за безвъзмездно ползване;

- Изготвяне и разпространение на информационни материали, ориентирани към потенциални инвеститори в общината; поддържане на актуален Интернет-сайт, издаване и разпространение на каталози, брошури, промоциращи общината и възможностите за инвестиции;

- Разработване на общинска програма за насърчаване развитието на малките и средните предприятия в общината.

Цел 2.2.: Стабилизиране на заетостта и подобряване на качеството на работната сила:

Мерки:

- Включване в регионални и национални програми за трудова заетост;
- Организиране на квалификационни курсове и курсове за повишаване на грамотността.

Приоритет 3: Развитие на селското стопанство, с оглед оптимизиране на селскостопанското производство и прилагане на европейските стандарти в развитието на отрасъла:

Цел 3.1.: Възстановяване и развитие на поливното земеделие.

Цел 3.2.: Неутрализиране на вредните последствия от сушата.

Цел 3.3.: Усвояване на финансови средства по европейски програми.

Цел 3.4.: Развитие на пазарна инфраструктура, осигуряваща реализацията на земеделска продукция.

Цел 3.5.: Възстановяване на загубили позиции направления на селското стопанство.

Цел 3.6.: Развитие на пчеларството.

Цел 3.7.: Стимулиране на биологично земеделие.

Цел 3.8.: Привеждане на животновъдството към изискванията на Общата селскостопанска политика на ЕС и условията за реализация на пазарите на Общността.

Мерки в Плана на Общината по така формулираните цели на приоритет 3:

- Възстановяване на хидромелиоративната мрежа от водопроводи и иригационни и мелиоративни съоръжения.
- Проектиране и изграждане на общински пазар за животни;
- Създаване на нови масиви с ябълки, праскови, сливи, череши и вишни;
- Възстановяване на изоставените лозови насаждения и създаване на нови от квотата на бракувани и изкоренени масиви;
- Стимулиране на зеленчукопроизводството по поречието на река Лом – оранжерийно и полско;
- Осигуряване на терени за постоянни и временни пчелини;
- Изграждане на център за предоставяне на актуална информация относно изискванията на ЕС за аграрния сектор;
- Изграждане на център за прогнози и маркетинг на вътрешните и международни пазари за селскостопанска продукция;

- Изграждане на център за обучение на фермери и земеделски производители за подготовка на проекти по инвестиционни програми, финансиращи аграрния сектор;
- Разработване на математически модел и икономически анализ на алтернативното и биологично земеделие в района на Община Две могили;
- Изработване на биологична карта на Община Две могили;
- Предоставяне на пасища, мери и ливади от ОПФ за насърчаване създаването на специализирани ферми за говедовъдство, биволовъдство и овцевъдство;
- Привеждане на условията за отглеждане на животни в кравефермата в гр. Две могили в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика;
- Привеждане на условията за отглеждане на животни в кравефермата в с. Баниска в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика.

Приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм”:

Цел 4.1.: Устойчиво развитие на туризма на територията на общината и утвърждаването му като приоритетен отрасъл:

Мерки:

- Изготвяне на рекламни и други материали, презентирани обектите на туризъм в общината;
- Разработване и реализиране на местни стратегии и планове за развитие на туризма.

Цел 4.2.: Разумно използване на околната среда за създаване на условия за отдих и развлечения на жителите на общината и нейните гости:

Мерки:

- Поддържане паркове и градини в населените места.

Цел 4.3.: Подпомагане на инициативата разкриване на нови работни места в сферата на туризма:

Мерки:

- Финансово подпомагане дейността по промоциране на туристически обекти;
- Поощряване на фирми, развиващи туристически услуги.

Цел 4.4.: Съвместна работа по въпросите на туризма с други общини в България:

Мерки:

- Проучване възможността за сключване на договори за сътрудничество с други общини в страната за съвместна работа в сферата на туризма.

За изпълнението на Специфична цел 3 от този приоритет на НСРР - Повишаване на достъпа и изграждане на регионална и местна бизнес инфраструктура, в Общинския план за развитие би трябвало да бъдат допълнени мерките за предоставянето на регионални и местни бизнес услуги, допринасящи за развитието на предприемачеството и местния бизнес и/или създаването на нови работни места.

НСРР, Приоритет 2: „Развитие и модернизация на инфраструктурата, създаваща условия за растеж и заетост”. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. отразява този приоритет, чрез целите и мерките, включени в Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот, а именно:

Цел 1.1.: Рехабилитация на местната инфраструктура.

Мерки:

- Ремонт на уличната пътна мрежа;
- Ремонт начетвъртокласната пътна мрежа.

НСРР, Приоритет 3: „Подобряване на привлекателността и качеството на живот в регионите” Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. отразява този приоритет, чрез целите и мерките, включени в Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот, а именно:

Цел 1.2.: Подобряване на екологичната обстановка, което може да се постигне чрез опазване и възстановяване на околната среда, с цел подобряване на привлекателността и качеството на живота в населените места от Общината.

Мерки:

- Изграждане на канализационна мрежа с пречиствателна станция в град Две могили;
- Почистване и рехабилитация на бента между село Горско Абланово и село Кацелово;
- Подмяна на водопроводни тръби в град Две могили;
- Подобряване на инфраструктурата при пещера „Орлова чука”;
- Изграждане на регионално сметище в партньорство със съседни общини;
- Подобряване на спортната база на клуб “Спортист” в село Баниска;
- Изграждане на плувен басейн в СОУ “Св. св. Кирил и Методий”, град Две могили;
- Обособяване на “Зона на здравето” в бороватите или налични други гори край населените места.

НСРР, Приоритет 4 : „Интегрирано градско развитие и подобряване на градската среда”. Общинският план за развитие на Община Две могили отразява този приоритет, чрез целите и мерките, предвидени по приоритет 1: Подобряване стандарта на живот , посочени по-горе.

НСРР, Приоритет 5: „Развитие на сътрудничество с европейски региони”. В условията на новата икономическа, политическа и социална среда този приоритет би следвало да бъде по-широко отразен в Общинския план за развитие, като се добавят и такива мерки за:

- Работа в мрежа, което би имало значителен реален принос за популяризиране на общинската икономика;
- Привличане на потенциални инвеститори;
- Използване на възможностите, които предлагат Програмите за териториално сътрудничество на ЕС (А-програми, Б-програми и С-програма);
- Възползване от новите възможности, които предоставят Оперативна програма “Трансгранично сътрудничество Румъния-България”, акционните

програми на Общността и финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

НСРР, Приоритет 6 : „Укрепване на институционалния капацитет на регионално и местно ниво за подобряване процеса на управление”. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. би могло да отрази този приоритет, чрез отделен приоритет: Укрепване административния капацитет на Общината, който да включва такива примерни мерки, като:

- Изграждане на мрежа за извършване на административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център;
- Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС;
- Създаване на партньорства между населените места в Общината и други градове от Европа, Азия и Америка;
- Участие в общи проекти с други общини и региони в страната и от други европейски държави.

3.2. Съответствие със стратегическата рамка на Регионалния план за развитие.

Общинският план за развитие на Община Две могили(2007 – 2013 г.) е в съответствие с визията, стратегическите цели, приоритетите и мерките за развитие на Северен централен район, отразени в Регионалния план за развитие на Северен централен район за планиране (2007 – 2013 г.).

3.3.Съответствие с Областната стратегия за развитие на Русенска област за периода 2005-2015 г.

Планът за развитие на Община Две могили (2007 – 2013 г.) е в съответствие с визията на Областната стратегия за развитие на Русенска област за периода 2005-2015 г. – Област Русе да се превърне в динамично развиващ се и проспериращ европейски регион по поречието на р. Дунав, с ефективна икономика, хармонична жизнена среда и условия за пълноценна изява на личността. Той съответства и на главната стратегическа цел на периода до 2015 г. - Постигане на устойчиво и балансирано развитие на област Русе, както и на специфични цели на Стратегията:

- Ускорено развитие на стратегическите за областта икономически направления чрез внедряване на иновационни технологии и инвестиции в човешките ресурси;
- Намаляване на вътрешнообластните различия от типа “център-периферия”, основно чрез подобряване на инфраструктурата и икономическата среда в изостаналите райони.

При разработването на Общинския план за развитие на Община Две могили е постигнато съответствие с приоритетите на областно ниво в Стратегията за развитие на област Русе 2005-2015 г., насочени към постигането на устойчиво и балансирано развитие на област Русе, а именно:

1. Инвестиране в иновации, нови технологии и развитие на човешките ресурси в съответствие със стратегическите потребности на областната икономика;

2. Пълноценно използване на конкурентните предимства на област Русе за осигуряване на устойчиво развитие на районите;

3. Повишаване качеството на живот на населението при изравняване на социално-икономическите стандарти между областния център и изостаналите райони на област Русе;

Необходимо е да се постигне по-голяма обвързаност на Общинския план за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. с Приоритет 4 на Стратегията за развитие на област Русе 2005-2015 г. – Интензивно сътрудничество в рамките на Северен централен район за планиране и на регионите на ЕС, и с Приоритет 5 на Стратегията - Повишаване на институционалния капацитет, приобщаване на бизнеса и гражданския сектор към управлението на регионалното и местното развитие.

3.4. Съответствие на Общинския план за развитие с други национални и регионални стратегически документи.

Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е съобразен и със следните национални и регионални стратегически документи:

- **Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007 – 2013 г.**, която описва стратегията на България в подкрепа на действия в следните тематични области за повишаване на конкурентоспособността: човешки ресурси, инфраструктура, управление и ефективна държавна администрация и услуги и териториално сближаване, техните взаимовръзки и ролята на Структурните фондове и Кохезионния фонд в рамките на тази стратегия. Националната стратегия е съобразена със Стратегическите насоки на Общността на Европейския съюз и допринася за постигане на техните цели.

- **Националният план за развитие на България** за периода 2007-2013г., който разглежда социално-икономическото развитие на страната и идентифицира конкретни проблеми. Планът характеризира земеделието и селските райони в България с „ниска степен на специализация и ниска производителност на земеделските стопанства”, а базисната инфраструктура се разглежда като съществен фактор на развитието на местната и националната икономика и на качеството на живот.

- **Стратегически насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 г.** – определени са три основни насоки за развитие, а именно:

- увеличаване на привлекателността на регионите и градовете чрез подобряване на достъпността и запазване потенциала на околната среда;

- насърчаване на предприемачеството, иновациите и разрастване икономиката на знанието;

- създаване на повече и по-добри работни места, чрез привличане на повече хора към трудова заетост, и др.

3.5. Съответствие на Общинския план за развитие с правната рамка на териториалното и местно самоуправление. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е в съответствие с:

- Конституцията на РБългария;
- Европейската Харта за местно самоуправление;
- Законите, свързани с териториалното и местно самоуправление в страната, а именно:
  - Закон за регионалното развитие;
  - Закон за устройството на територията;
  - Закон за местното самоуправление и местната администрация;
  - Закон за административно-териториалното устройство на Република България;
- Закон за местните избори;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за общинските бюджети;
- Закон за местните данъци и такси, и др.

4. Изводи и препоръки

4.1. Изводи:

1. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е съобразен с изискванията на националното и европейското законодателство в областта на регионалното развитие, както и с целите и приоритетите за развитие, дефинирани в стратегическите планови документи на регионално, национално и европейско ниво. Известно изключение от тази констатация е недостатъчната обвързаност на Общинския план за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. с Приоритет 4 и с Приоритет 5 на Стратегията за развитие на област Русе 2005-2015 г. , както и с Приоритет 6 на Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2005 - 2015 г.;

- Разписан е индикативен финансов план като приложение към Общинския план за развитие, но само за първите два приоритета на Плана;
- Формулираните мерки към някои цели са недостатъчни и не водят до изпълнението на съответната цел по най-бързия и ефективен начин;
- В Плана за развитие на Общината не са предвидени достатъчно мерки за маркетинг и реклама на местната икономика, с оглед привличане на чуждестранни инвестиции.
- В Общинския план за развитие липсва описание на реда и начина за осигуряване на информация и публичност на Плана;
- Мерките по приоритет 1: "Подобряване на стандарта на живот" не са конкретизирани по цели. В сегашния вид на Плана не е ясно посочените мерки за постигането на коя цел са насочени. При декомпозирането в индикативната

финансова таблица директно се слиза от равнището на приоритетите на равнището на конкретните мерки, като е „прескочено“ междинното равнище „цели“. Вероятно по тази причина към приоритет 1 са включени и мерки, които са повече характерни за други приоритети от Плана. Към този приоритет е включена и цел 1.2.: „Да се подобри екологичната обстановка“, мерките към която в повечето случаи имат не пряка, а индиректна връзка с тази цел, което налага тяхната по-точна ориентация спрямо този и другите приоритети и цели;

- По приоритет 3: Развитие на селското стопанство и по приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм, липсват индикативни финансови таблици;

- Мерките по приоритет 3 не са конкретизирани по цели на приоритета;

- В Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. липсва Приоритет: Укрепване административния капацитет на Общината, в съответствие с Приоритет 6 на Националната стратегия за регионално развитие: „Укрепване на институционалния капацитет на регионално и местно ниво за подобряване процеса на управление“;

- В Общината не са разработвани Програми за реализация на Плана, в които мерките да бъдат конкретизирани по години;

- Планът за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. не включва описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини;

- Налице е известно разминаване в броя и формулировките на мерките по Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот, в стратегическата част на Плана и в индикативната финансова таблица - в последната те са повече на брой. Същото се отнася и за цел 2 на приоритет 2: „Растеж на икономиката и намаляване на безработицата“

4.2. Препоръки:

- SWOT анализът трябва да бъде допълнен с нови възможности, предвид промяната във външните и вътрешните условия.

- Приоритетите, специфичните цели и мерките да бъдат актуализирани с оглед на направените констатации от оценката на изпълнението им до този момент.

- Да се актуализират оценките на факторите в SWOT-матриците, в рамките на използваната скала от 1 до 5, в зависимост от промените, които са настъпили в околната среда (възможностите и заплахите), както и да се преоцени важността на силните и слаби страни към настоящия момент.

- Да бъде изготвена конкретизирана Програма за реализация на Общинския план за развитие, съдържаща реално изпълними с възможност за финансиране дейности (проекти). Тя трябва да бъде внимателно съобразена с операциите по Оперативните програми за България през периода 2007-2013 г., съфинансирани от фондовете на ЕС.

- Да бъде заложен по-прецизен и по-пълен набор от индикатори за оценка на изпълнението към всеки един приоритет на Общинския план за развитие, които да способстват за обективната оценка на цялостното му изпълнение.
- Препоръчително е в Общината да има постоянно действаща работна група, която да наблюдава изпълнението на Плана по заложените индикатори, своевременно да реагира на настъпилите промени и да предлага нови решения, с цел своевременно и максимално усвояване на възможните ресурси за реализация на Общинския план за развитие през периода до 2013 г., включително по линия на помощта от фондовете на ЕС.
- Необходимо е да се постигне по-голяма обвързаност на Общинския план за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. с Приоритет 4 на Стратегията за развитие на област Русе 2005-2015 г. – Интензивно сътрудничество в рамките на Северен централен район за планиране и на регионите на ЕС и с Приоритет 5 на Стратегията - Повишаване на институционалния капацитет, приобщаване на бизнеса и гражданския сектор към управлението на регионалното и местното развитие.
- Да се предвидят мерки за по-добро обвързване на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. с Приоритет 6 на Националната стратегия за регионално развитие: „Укрепване на институционалния капацитет на регионално и местно ниво за подобряване процеса на управление”. Мерки по този приоритет могат да бъдат:
  - а) Изграждане на мрежа за извършване на административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център;
  - б) Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС;
  - в) Създаване на партньорства между населените места в общината и други градове от Европа, Азия и Америка;
  - г) Участие в общи проекти с други общини и региони в страната и от други европейски държави, и др.;
- Декомпозирането в индикативната финансова таблица да стане на три нива: Приоритети – Цели – Мерки, за да може по-лесно да се управлява процесът на реализация на Плана и своевременно да се предприемат корективни мерки за неговото изпълнение, както и да се даде по-обективна оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие;
- По приоритет 3: Развитие на селското стопанство и по приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм, да се разработят индикативни финансови таблици;
  - Мерките по приоритет 3 в стратегическата част на Плана да се конкретизират по цели на приоритета;
    - В Общинския план за развитие да се добави точка с описание на реда и начина за осигуряване на информация и публичност на Плана.
    - Структурата и съдържанието на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. да се приведат в по-голямо съответствие с Методическите

указания за разработване на общински планове за развитие¹, в които се препоръчва общинският план за развитие да включва следните основни части:

- I. Увод;
- II. Анализ на ситуацията;
- III. Стратегическа част;
- IV. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини;
- V. Индикативна финансова таблица;
- VI. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана.
  - За успешното управление на реализацията на Плана за развитие на община Две могили 2007 – 2013 г. е необходимо да се разработят годишни Програми за реализация на Плана, като изпълнението на мерките в тях да се отчита в ежегодни доклади от Кмета на общината;
  - Да се прецизира ориентацията на мерките по първия приоритет на Плана - “Подобряване стандарта на живот”, спрямо целите или спрямо другите приоритети;
  - Да се извърши уеднаквяване на броя и формулировката на мерките по Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот, в стратегическата част на Плана и в индикативната финансова таблица. Същото се отнася и за цел 2 на приоритет 2: “Растеж на икономиката и намаляване на безработицата”.

III. ИНДИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА

Индикаторите са много важен компонент от инструментариума на всяка оценка, независимо от това дали се касае за план, стратегия, проект и т. н. Те трябва да бъдат формулирани по такъв начин, че да бъдат лесно, ясно и точно „разпознаваеми“, да дават най-точна и комплексна натурална или стойностна характеристика на явлениято, за което се отнасят. Индикаторите не бива да бъдат абстрактни понятия, а да имат конкретен количествен израз – брой, тонове, метри, декари, лева и т.н. Само отговарящите на тези изисквания индикатори биха създали благоприятни предпоставки за формиране на обективни и в същото време - богато информативни оценки за състоянието, структурата и динамиката на оценяваните обекти и явления.

Съгласно методическите указания, индикаторите в Общинския план за развитие трябва да представляват обективно проверими показатели за степента на изпълнение на целите и резултатите. Те трябва да бъдат формулирани в съответствие с т. нар. SMART изисквания, т.е. техните формулировки да бъдат конкретни, измерими, постижими по принцип, реалистични и обвързани във времето. Наличието на индикаторите, отговарящи на горните изисквания,

---

¹ Вж. Методически указания за разработване на общински планове за развитие, С., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, 2004, с. 7.

позволява да се изгради ефективна система за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана.

В съответствие с Методическите указания на Министерството на регионалното развитие и благоустройството,² системата от индикатори за целите на текущия мониторинг и оценките на общинските планове за развитие следва да включва следните основни групи индикатори:

- Индикатори за ресурси, отнасящи се до определения бюджет;
- Индикатори за продуктите от осъществените мерки в общинския план за развитие. Те обикновено се измерват с физически (натурални) или парични единици (например километри изграден път, брой на фирмите, получили помощ, брой на обучените, дка новозасадени площи, и т.н);
- Индикатори за резултат - показател за ефективността и ефикасността от изпълнението на мерките в плана;
- Индикатори за въздействие – отнасят се до последиците от плана извън непосредствените резултати, които се проявяват след изтичането на известно време, но въпреки това са пряко свързани с осъществените мерки, имат по-дългосрочен ефект и засягат по-широк кръг от населението.

Индикаторите следва да имат количествен измерител. Необходимо е също така още в етапа на изработване на общинския план за развитие да бъдат определени базови стойности, спрямо които в последствие да бъде отчитано изпълнението.

В актуализирания в края на 2010 год. План за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г., са посочени мерките и техните индикатори. Индикаторите обаче не са разделени съгласно горните изисквания, не за всички мерки са посочени най-подходящите индикатори за оценка на изпълнението им, а за някои от мерките не са посочени индикатори.

В Индикативната финансова таблица на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г., са заложили следните индикатори: (Вж Табл. № 1).

От направения анализ на индикаторите за оценка на изпълнението на мерките могат да се направят някои общи и някои конкретни изводи:

1. Общи изводи:

- Поради липсата на предварително посочени базови стойности, за по-голямата част от мерките в Общинския план за развитие е трудно да се оцени точно динамиката на изпълнение на Плана въз основа на регламентирани индикатори. Оценката е затруднена и поради липсата на достатъчно пълна информация и отчетност от текущия мониторинг върху изпълнението на целите и мерките в Плана ;

---

² Вж. Методически указания за разработване на общински планове за развитие, С., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, 2004, с. 26 – 27; Методически указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие - 2009 година, С., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, 2004, с. 72 – 74.

Таблица № 1.

**Индикатори за оценка на изпълнението на мерките в Плана за развитие на
Община Две могили, 2007-2013 г.**

Но ред	Наименование на мярката	Индикатор за отчитане на изпълнението
По приоритет 1: „Подобряване на стандарта на живот”		
1.	Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа (за всички улици , предвидени за ремонт в Плана).	Дължина (км) на изградените или подобрени пътища
2.	Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Каран Върбовка	
3.	Изграждане на детска площадка в с. Помен	
4.	Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Острица	
5.	Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Чилнов	
6.	Ремонт и реконструкция на парк с паметник – с. Широково	
7.	Ремонт и реконструкция на парка пред културен дом – с. Батишница	
8.	Парк с детска площадка в с. Бъзовец, спортна площадка за мини хандбал и баскетбол	
9.	Ремонт Читалище и лятно кино Две могили	
10.	(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Ремонт на Гробищен парк град Две могили	
11.	Техническа помощ и рекултивация на съществуващото депо за отпадъци, изграждане на площадки с компостиращи функции.	Рехабилитирана площ 50 дка и % от подлежащата на рехабилитация площ
13.	(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Подобряване на културната инфраструктура в Община Две могили и създаване на условия за по-добри културни услуги в Читалище „Св.Св. Кирил и Методий” град Две могили	
14.	(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Изграждане на тематичен ваканционен младежки парк за спорт и отдих в Община Две могили	
14.	(Доп. с Решение № 895 по Протокол № 58/18.02.2011г.) Изграждане на „Бизнес център за спорт, здраве и рехабилитация – Две могили”(	
15.	Подобряване на спортната база на клуб “Спортист” в с. Баниска	Брой спортни съоръжения
16.	Ремонт и реконструкция на читалищата в общината	
17.	Изграждане на регионално сметище в	Изградено регионално сметище

	партньорство със съседни общини	
18.	Изграждане на голф игрище в с. Пепелина	
19.	(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт на детска ясла в гр. Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност	Ремонтирана площ, подобрени санитарно-хигиенни условия
20.	(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) „Реконструкция и ремонт на сгради с религиозно значение (православни храмове) и подобряване на прилежащите пространства в населените места на Община Две могили, както следва: Храм „Св. Троица” – град Две могили и Манастир „Св. Марина” – село Каран Върбовка	
21.	(Доп. с Решение № 837 по Протокол № 56/27.12.2010 г.) „Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура” с проект „Тематичен, екологичен и исторически парк-Орлова чука”	
22.	(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Подобряване на спортната база в СОУ “Св. Св. Кирил и Методий”, град Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност	Брой спортни съоръжения
23.	(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Създаване на тип семейно жилище	Ремонтирана площ; подобрени санитарно-хигиенни условия
24.	Ремонт на ДДМУИ, с. Могилино: Създаване на защитено жилище за възрастни с увреждания	Ремонтирана площ; подобрени социално-битови условия
25.	Преустройство, ремонт на дом за възрастни хора с деменция село Могилино	
26.	Проект Градски площад Две могили	
27.	Енергийна реконструкция на Поликлиника Две могили	
28.	Реконструкция СОУ, гр. Две могили – обзавеждане	Брой бенефициенти
29.	(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт ОУ село Баниска и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата	Брой бенефициенти
30.	Обособяване на “Зона на здравето” в боровата гора	Площ на почистена територия в дка, брой бенефициенти
31.	Отводнителен канал кв. “Възраждане” гр. Две могили	Отводнителен канал; брой бенефициенти
32.	Почистване и рехабилитация на бента между с. Горско Абланово и с. Кацелово	Почистена площ в дка
33.	Изграждане на спортна зала в град Две могили	Брой спортни съоръжения
34.	Изграждане на парковото място в двора на Храма “Света Троица” град Две могили и	

	извършване на частични ремонтни дейности по храма	
35.	Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа и ремонт на съществуваща водопроводна мрежа на територията на град Две могили	Пречиствателна станция; % отпадни води, подложени на първично пречистване; % отпадни води, подложени на вторично пречистване; % на домакинствата, включени в общата канализация
36.	Изграждане на дом за стари хора с.Острица	
37.	Санирание на общинска административна сграда (БКС)	
38.	Създаване на общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Две могили	
39.	Подготовка на проект за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в гр. Две могили	
40.	Подмяна на улично осветление в населените места на община Две могили	
41.	(Изм. и доп. с Решение № 659 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт и реконструкция на ЦДГ град Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност	
42.	Изграждане на ефективна и прозрачна администрация в община Две могили	
43.	Изграждане на индустриална зона в гр.Две могили	
44.	Придобиване на умения и постигане обществена активност за потенциал на МИГ в селските райони на територията на общините Две могили и Иваново	
По приоритет 2: „Растеж на икономиката и намаляване на безработицата”		
1.	Осъществяване на кадастрални планове на населените места. Инвентаризация на общинската собственост на територията на общината, идентифициране на подходящи сгради и терени за предоставяне за стопанска дейност и създаване на база данни за тях с възможности за продаване, отстъпване на право на строеж, даване под наем или концесия, както и предоставяне за безвъзмездно ползване	Готова база данни
2.	Изготвяне и разпространение на информационни материали, ориентирани към потенциални инвеститори в общината; поддържане на актуален Интернет-сайт, издаване и разпространение на каталози, брошури, промоциращи общината и възможностите за инвестиции	Поддържан сайт, информационни материали, брошури и др.
3.	Разработване на общинска програма за	Брой на малки и средни предприятия,

	насърчаване развитието на малките и средните предприятия в общината	които получават бизнес услуги
4.	Включване в регионални и национални програми за трудова заетост	Проведени активни мерки на местните пазари на труда; брой новоразкрити работни места
5.	Организиране на квалификационни курсове и курсове за повишаване на грамотността	Брой; относителен дял и индекси на изменение на лицата, преминали през обучение
6.	Производство на „Биогаз”	
7.	Изграждане на възобновяеми източници на ел. енергия в района на с. Острица, Кацелово и Могилино	
8.	Развитие на човешките ресурси. Проект ”Независим и достоен живот за възрастни и деца с увреждания”. Предоставяне на услуга „Социален асистент” и „Домашен помощник”	

- Тъй като в Индикативната финансова таблица липсват мерки по приоритет 3 и приоритет 4, съответно за тези мерки в Плана не са посочени индикатори за оценка на тяхното изпълнение.

2. Конкретни изводи:

- Направените изводи касаят индикаторите за изпълнение на мерките по Приоритет 1: „Подобряване на стандарта на живот” и „Приоритет 2: „Растеж на икономиката и намаляване на безработицата”;

- Индикатори за отчитане на изпълнението има за 15 мерки от 33 по Приоритет 1, т.е. за 45,5 % от общия брой мерки за приоритета;

- По Приоритет 2 има дадени 5 индикатора за оценка на изпълнението от общо 10 мерки за този приоритет, т.е. за 50 % от мерките;

- Средно за двата приоритета, индикатори има предложени за 20 мерки от общо 43, т.е. средно за 46,5 % от посочените общо за двата приоритета мерки;

- Определен пропуск при разработването и актуализацията на Плана е, че само за една от общо 52 мерки е посочена конкретна числова стойност (за Мярка 11 по приоритет 1, индикатор -„Рехабилитирана площ в размер на 50 дка”);

- В раздел IV на настоящата Междинна оценка, за всяка мярка, за която липсва индикатор в Общинския план за развитие, са посочени възможни индикатори, които позволяват да се извърши оценка на първоначалните резултати от изпълнението на Плана.

Заклучение:

Основен недостатък при определянето на индикаторите на Общинския план за развитие 2007 – 2013 г. е липсата на количествени и качествени стойности, които трябва да бъдат достигнати при реализацията на Плана. От методическа, теоретична и практическа гледна точка, при по-нататъшната актуализация на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. и особено – при разработването на следващия План за периода 2014 – 2020 г., е

важно при определяне на системата от индикатори да се съблюдават следните по-важни изисквания:

1. Измежду големия брой възможни индикатори е необходимо да се определи малък, но достатъчен брой от тях, като се гарантира, че те са целесъобразни и управляеми по отношение на мониторинга и оценката на Плана;

2. Индикаторите следва да се отнасят до постиженията, резултатите и/или въздействието;

3. Индикаторите трябва да бъдат показатели, които са лесни за оценка, прогнозиране и мониторинг в течение на времето и които могат да бъдат приложени за оценка на конкретни различни мерки и дейности;

4. Те трябва още да отговарят на следните критерии: целесъобразност, квантифицираност, надеждност и наличност, т.е. да са показатели, които касаят конкретните цели и мерки, да могат да бъдат измервани количествено и стойностно, да предоставят възможност да бъдат лесно формулирани и агрегирани, както и да има възможност да бъдат набавени от надеждни източници (финансово-икономическите служби на общините, статистическите органи и др.).

5. Полезно би било при по-нататъшната актуализация на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. и в следващия План за периода 2014 – 2020 г., да се включат допълнително група от общи ключови индикатори за оценка на Плана, като: ръст на регионалния БВП на човек от населението; прираст и темп на заетостта и безработицата; увеличение на средната работна заплата на заетите по икономически сектори; темп на нарастване на производителността на труда и др.

Изхождайки от предходните изисквания към индикаторите за оценка на Плана, може да се препоръча следният набор от най-често използваните на практика индикатори за отчитане на изпълнението на общинските планове за развитие, които да бъдат използвани при разработването на Общинския план за развитие на Община Две Могили за новия програмен период 2014 – 2020 год. (Вж Приложение № 1):

Приложение № 1.

ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА О П Р

Развитие на бизнес-инфраструктурата

1. Обем привлечени средства от външни програми и проекти;
2. Изградена нова или обновена канализационна мрежа (км);
3. Обновени водопроводни мрежи (км);
4. Подобвени общински пътища (км);
5. Подобвена осветителна улична мрежа (км);
6. Дължина (в километри) на обновена електропреносна мрежа;
7. Електрическа мощност, създавана от възобновяеми енергийни източници (кW);
8. Брой предприятия, обхванати от общински мерки за енергийна ефективност;

Развитие на бизнеса и човешките ресурси

9. Брой на реализираните публично-частни партньорства;

10. Брой на видовете бизнес услуги, оказвани на малките и средни предприятия;
11. Брой закрити и/или новооткрити малки и средни предприятия;
12. Брой места за настаняване в средства за подслон;
13. Брой туристи, посетили туристически и културни обекти и забележителности;
14. Брой безработни, включени в заетост по мерките за насърчаване на заетостта;
15. Брой безработни, участвали в квалификационни курсове;
16. Брой общински служители, преминали курсове за квалификация и обучение;
17. Равнище на безработица (%);
18. Относителен дял (%) на дългосрочно незаетите спрямо общия брой безработни;

Развитие на социалната инфраструктура, социални и културни дейности

19. Брой жители, получили социални услуги в общността;
20. Брой места в новоизградени детски градини, детски и спортни площадки;
21. Брой на компютрите на 100 ученика в училищата;
22. Дял на учениците (%), ползващи Интернет в училищата и у дома;
23. Усвоени средства за културни и спортни инициативи;
24. Брой масови спортни мероприятия годишно;
25. Брой участници в етнографски и др. културни фестивали и празници;

Опазване на околната среда

26. Състояние на основните агенти на околната среда – въздух, води, почви, шум
27. Брой и/или площ (кв. метри) на нерегламентираните сметища;
28. Площ (кв. метри) на новосъздадени и/или благоустроени площи;

Развитие и диверсификация на земеделските дейности

29. Декари новозалесени площи в горското стопанство;
30. Декари трайни насаждения и билки;
31. Брой животновъдни ферми, отговарящи на изискванията на ЕС.

IV. ОЦЕНКА НА ПЪРВОНАЧАЛНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Базата данни, с които се разполага, дава известни възможности за извършване на диагностичен и най-вече - за ретроспективен анализ на степента на изпълнение на заложените в Общинския план за развитие приоритети, цели и мерки. При оценката на първоначалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие се използва преди всичко сравнителният метод.

Акцентът в настоящата оценка на първоначалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие 2007-2013 г., се поставя преди всичко върху открояване на по-значимите постигнати резултати и на неизпълнените дейности. По-детайлна представа за пропуските в изпълнението на заложените в Плана цели, изоставането в сроковете и причините, поради което не са преодолени срещаните трудности, може да се получи от следващия раздел на Междинната оценка - Оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие.

Евентуално допуснатите пропуски по отношение на конкретно извършени дейности, не намерили място в настоящата оценка, се дължат най-вече на недостатъчната база данни, с които се разполага от страна на оценяващия екип.

В табличен вид по-долу представяме обобщена информация относно първоначалните резултати от изпълнението на Общинския план за развитие, от началото на плановия период - 2007 г., до края на 2011 г, за който са налични отчетни данни. За изпълнението на заложените в Общинския план за развитие цели и мерки за изследвания период (2007-2011 г.), се дава количествена характеристика (а там, където това е невъзможно – качествена характеристика) на комплекса от индикатори, формулирани в Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. (Вж. Таблица 2):

Таблица 2

Осъществени дейности за периода 2007-2011 г. по приоритети, дейности, цели и мерки при изпълнение на Плана за развитие на община Две могили, 2007-2013 г.

Цели и мерки	Индикатори	Измерители	
		2007 - 2011г.	Забележка
Приоритети			
1. Подобряване стандарта на живот; 2. Растеж на икономиката и намаляване на безработицата; 3. Развитие на селското стопанство; 4. Развитие на селски и еко-туризъм.			
Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот:			
<u>Цел 1.1.: Да се постигне рехабилитация на местната инфраструктура</u>			
<u>Цел 1.2.: Да се подобри екологичната обстановка</u>			
1. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Цар Освободител”- Две могили (2008 г.)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	130 м	
2. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „ Места”- Две могили (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява след 2011 г.
3. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. ”Мусала”-Две могили (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява след 2011 г.
4. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Родопи”- Две могили (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява след 2011 г.
5. Ремонт на общинска пътна	Дължина (в километри) или	-	Ремонтът ще се осъществява

инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Русалка“-Две могили (2010 – 2011 г.)	подобвени пътища;		след 2011 г.
6. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „ Огоста ”-Две могили (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява след 2011 г.
7. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Ропотамо“-Две могили (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	Извършен ремонт през 2008 г. на стойност 45 066лв	
8. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „ Филип Тотю ”- с. Бъзовец (2010 – 2013 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.
9. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Вихрен“- с. Баниска (2010 – 2013 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.
10. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Изгрев“- с. Баниска (2010 – 2013 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
11. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Баниски Лом“- с. Баниска (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2013 г.
12. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Васил Коларов“- с. Острица (2010 – 2011 г.)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.

13. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Коста Момчилов”- с. Острица (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
14. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Янтра”- с. Каран Върбовка (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
15. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Отец Паисий ” заедно с ул. „Панайот Волов” с. Кацелово (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
16. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Васил Левски”- с. Кацелово (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
17. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Преслав”- с. Чилнов (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
18. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Калоян”- с. Острица (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
19. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Г.С.Раковски”- с. Батишница (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.
20. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.

мрежа.- Ул. „Осъм”- с. Могилино (2010 – 2011 г)			
21. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Христо Ботев”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.
22. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Ангел Кънчев”- с. Баниска (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2020 г.
23. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Васил Друмев”- с. Бъзовец (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
24. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Кирил и Методий”- с. Батишница (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
25. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Родопи”- с. Чилнов (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
26. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Петко войвода”- с. Могилино (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
27. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Малчика”- с. Могилино (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
28. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна	Дължина (в километри) или подобрени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.

мрежа - Ул. „Вела Пискова”- с. Каран Върбовка (2010 – 2011 г)			
29. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Бор”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
30. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Иван Вазов”- с. Острица (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
31. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Беласица”- с. Могилино (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
32. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Еделвайс”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
33. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Иван Вазов”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
34. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Явор”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
35. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Бенковски”- с. Каран Върбовка (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
36. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Н.И.Вапцаров” и ул.„Широки брод” - с. Широково	Дължина (в километри) или подобвени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.

(2010 – 2011 г)			
37. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Пролет”- с. Баниска (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобдени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2013 г.
38. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Безименна”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобдени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
39. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Рила”- с. Помен (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобдени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2014 г.
40. Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Филип Тотю”- с. Кацелово (2010 – 2011 г)	Дължина (в километри) или подобдени пътища;	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
41. Рехабилитация ул. „Нова махала”- с. Пепелина (2010 – 2013 г)	Дължина (в километри) или подобдени пътища;	-	Рехабилитацията ще се осъществява в периода 2014 – 2020 г.
42. Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Каран Върбовка (2010 – 2011)	Ремонтирано и реконструирано площадно пространство (в кв. м)	-	Ремонтът и реконструкцията ще се осъществяват в периода 2014 – 2020 г.
43. Изграждане на детска площадка в с. Помен (2010 – 2011 г)	Изградена детска площадка	-	Изграждането на детската площадка ще се осъществи в периода 2012 – 2014 г.
44. Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Острица (2010 – 2011 г)	Ремонтирано и реконструирано площадно пространство (в кв. м)	-	Ремонтът и реконструкцията ще се осъществяват в периода 2014 – 2020 г.
45. Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Чилнов (2010 – 2011 г)	Ремонтирано и реконструирано площадно пространство (в кв. м);	-	Ремонтът и реконструкцията ще се осъществяват в периода 2014 – 2020 г.
46. Ремонт и реконструкция на парк с паметник – с. Широково	Ремонтиран и реконструиран парк с паметник	-	Ремонтът и реконструкцията ще се осъществяват в

(2010 – 2011 г)			периода 2014 – 2020 г.
47. Ремонт и реконструкция на парка пред културен дом – с. Батишница (2010 – 2011 г)	Ремонтиран и реконструиран парк	-	Ремонтът и реконструкцията ще се осъществяват в периода 2012 – 2014 г.
48. Парк с детска площадка в с. Бъзовец, спортна площадка за мини хандбал (2010 – 2011 г)	Изграден парк с детска площадка в с. Бъзовец, спортна площадка за мини хандбал	-	Изграждането на парка с детска площадка в с. Бъзовец, и спортната площадка за мини хандбал ще се извърши в периода 2012 – 2014 г.
49. Ремонт Читалище и лятно кино Две могили(2009 г)	Ремонтирано Читалище и лятно кино	Частични ремонти	Ремонтът ще се осъществява в периода 2013 – 2020 г.
50. (Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Ремонт на Гробищен парк град Две могили (2010 – 2013 г)	Ремонтиран гробищен парк;	Частични ремонти	Ремонтът ще бъде завършен през 2013 г.
51. (Изм. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Ремонт на IV-то класната пътна мрежа - Широково, Чилнов разклона Баниска и ремонт на водопровод по път RSE 1082 – ул. „Георги Димитров” село Чилнов (2009 – 2013 г)	Дължина (в километри) или подобрени пътища; ремонтиран водопровод	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2013 г.
52. (Изм. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Ремонт на IV-то класна пътна мрежа Разклона – Бъзовец Баниска посока Батишница и ремонт на водопровод по път RSE 1005 – ул. „Георги Димитров” село Бъзовец (2009 – 2013)	Дължина (в километри) или подобрени пътища; ремонтиран водопровод	-	Ремонтът ще се осъществява в периода 2012 – 2013 г.
53. Техническа помощ и рекултивация на съществуващото депо за отпадъци Изграждане на	Рехабилитирана площ 50 дка и % от подлежащата на рехабилитация	-	Мярката е отпаднала за периода 2009 – 2010 г.

площадки с компостиращи функции (2009 – 2013 г)			
54. (Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Подобряване на културната инфраструктура в Община Две могили и създаване на условия за по-добри културни услуги в Читалище „Св.Св. Кирил и Методий” град Две могили (2010 – 2013 г)	Подобрена културна инфраструктура и условия за по-добри културни услуги	-	Мярката ще се реализира през периода 2013 – 2020 г.
55. (Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.) Изграждане на тематичен ваканционен младежки парк за спорт и отдых в Община Две могили (2010 – 2013 г)	Изграден тематичен ваканционен младежки парк	-	Мярката ще се реализира през периода 2013 – 2020 г.
56. (Доп. с Решение № 895 по Протокол № 58/18.02.2011г.) Изграждане на „Бизнес център за спорт, здраве и рехабилитация – Две могили” (2010 – 2013 г)	Изграден бизнес център за спорт, здраве и рехабилитация	-	Мярката следва да се реализира до края на 2013 г.
57. Подобряване на спортната база на клуб “Спортист” в с. Баниска(2010 – 2013 г)	Брой спортни съоръжения	-	Мярката е отпаднала от Общинския план
58. Ремонт и реконструкция на читалищата в общината (2009)	Брой на ремонтираните и реконструирани читалища	През 2009 г. 10 читалища са усвоили по 2 000 лв. от общинския бюджет за извършване на текущи ремонти.	Ремонтът и реконструкцията ще бъдат завършени през периода 2014 – 2020 г.
59. Изграждане на регионално сметище в партньорство със съседни общини (2011)	Изградено регионално сметище	-	Мярката ще се реализира или в периода 2012 – 2014 г., или нейното изпълнение ще се прехвърли в следващия

			планов период – 2014 – 2020 г., в зависимост от готовността на съседните общини и от осигуреността на паричните средства
60. Изграждане на голф игрище в с. Пепелина (2009 – 2013 г.)	Изградено голф игрище	-	Мярката ще се реализира през периода 2013 – 2020 г.
61. (Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт на детска ясла в гр. Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност(2009 – 2010 г.)	Ремонтирана площ в кв. м, подобрени санитарно-хигиенни условия	-	Досега по мярката са направени разходи в размер на 68 874 лв.
62. (Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) „Реконструкция и ремонт на сгради с религиозно значение (православни храмове) и подобряване на прилежащите пространства в населените места на Община Две могили, както следва: Храм „Св. Троица” – град Две могили и Манастир „Св. Марина” – село Каран Върбовка	Реконструирани и ремонтирани сгради с религиозно значение и подобрени прилежащи пространства	-	Мярката ще се реализира, според финансовите възможности, или през периода 2012 – 2015 г., или през следващия планов период – 2014 – 2020 г.
63. (Доп. с Решение № 837 по Протокол № 56/27.12.2010 г.) „Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура” с проект „Тематичен, екологичен и исторически парк-Орлова чука”	Разработен и спечелен проект	-	Мярката ще се реализира през периода 2012 – 2014 г.
64. (Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Подобряване на спортната база в СОУ “Св. Св. Кирил и Методий”, град	Брой спортни съоръжения	Досега за реализиране на мярката са изразходени 68 874	Мярката ще се реализира през периода 2013 – 2020 г.

Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност(2009 – 2010)		лв. общински средства	
65. (Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Създаване на тип семейно жилище (2009 – 2010)	Създадено тип семейно жилище	Мярката е изпълнена	-
66. Ремонт на ДДМУИ, с. Могилино: Създаване на защитено жилище за възрастни с увреждания (2009)	Създадено защитено жилище	Мярката е изпълнена	-
67. Преустройство, ремонт на дом за възрастни хора с деменция село Могилино(2009 – 2011)	Преустроен дом	-	През 2009 г общината е спечелила проект по Програма „Красива България”, подписан е договор за изпълнение, който обаче впоследствие е прекратен.
68. Проект Градски площад Две могили(2010 – 2011)	Преустроен градски площад	-	Проектът ще се осъществи през периода 2013 – 2020 г.
69. Енергийна реконструкция на Поликлиника Две могили (2010 – 2011)	Извършена енергийна реконструкция	-	Реконструкцията ще се осъществи през периода 2013 – 2020 г.
70. Реконструкция СОУ, гр. Две могили – обзавеждане(2009 – 2010)	Доставено ново обзавеждане	-	Мярката е отпаднала от Общинския план
71. (Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт ОУ село Баниска и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата (2010 – 2011)	Ремонтирано училище и осъществени мерки за енергийна ефективност на сградата	-	Ремонтът е предвиден за периода 2012 – 2020 г.
72. Обособяване на “Зона на здравето” в боровата гора (2010 – 2011)	Площ на почистена горска територия в дка; обособена зона на здравето	-	Мярката е отпаднала от Общинския план
73. Отводнителен канал кв. ”Възраждане” гр. Две могили (2007 – 2011)	Изграден отводнителен канал	-	Мярката е отпаднала от Общинския план

74. Почистване и рехабилитация на бента между с. Горско Абланово и с. Кацелово (2009 – 2010)	Почистена площ в дка	-	Мярката е отпаднала от Общинския план
75. Изграждане на спортна зала в град Две могили (2009 – 2013)	Изградена спортна зала в град Две могили; брой спортни съоръжения	За строителен план са похарчени 4 000 лв.	Мярката е отпаднала от Общинския план
76. Изграждане на парковото място в двора на Храма “Света Троица” град Две могили и извършване на частични ремонтни дейности по храма (2009 – 2011)	Изградено парково място и извършени частични ремонтни дейности по храма	-	Мярката ще се реализира през периода 2014 – 2020 г.
77. Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа и ремонт на съществуваща водопроводна мрежа на територията на град Две могили (2009 – 2011)	Изградена пречиствателна станция; % отпадни води, подложени на първично пречистване; % отпадни води, подложени на вторично пречистване; % на домакинствата, включени в общата канализация	-	Мярката ще се реализира през периода 2012 – 2020 г.
78. Изграждане на дом за стари хора с.Острица (2010 – 2013)	Изграден дом за стари хора	-	Мярката ще се реализира през периода 2013 – 2020 г.
79. Саниране на общинска административна сграда (БКС) (2010 – 2011)	Санирана сграда	Общината е кандидатствала по програма „Красива България”, но проектите не са одобрени. Направените разходи по проектите са 1 500 лв	Санирането ще започне през 2012 г., а ще бъде в процес на реализация през периода 2012-2014 г.
80. Създаване на общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Две могили (2008 – 2009 г.)	Създаване на общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Две могили	Мярката е изпълнена	-
81. Подготовка на проект за подобряване и развитие на инфра-	Подготвен проект	Изготвен е работен проект, който е	-

структурата за питейни и отпадъчни води в гр. Две могили (2009 – 2010 г.)		одобрен	
82. Подмяна на улично осветление в населените места на община Две могили (2010 – 2011 г.)	Подменено улично осветление		Мярката е отпаднала от Общинския план
83. (Изм. и доп. с Решение № 659 по Протокол № 50/ 02.07.2010 г.) Ремонт и реконструкция на ЦДГ град Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност (2010 – 2013 г.)	Ремонтирана и реконструирана ЦДГ; осъществени мерки за енергийна ефективност	Досега по мярката са направени разходи в размер на 68 874 лв	Мярката ще се реализира през периода 2012 – 2014 г.
84. Изграждане на ефективна и прозрачна администрация в община Две могили (2009 – 2010 г.)	Ефективно работеща и прозрачна администрация в общината	Мярката е изпълнена	-
85. Изграждане на индустриална зона в гр. Две могили (2010 – 2013 г.)	Изградена индустриална зона	Досега е изготвен ПУП на стойност 31 430 лв.	Мярката ще се изпълнява през периода 2012 – 2020 г.
86. Придобиване на умения и постигане обществена активност за потенциал на МИГ в селските райони на територията на общините Две могили и Иваново (2009 – 2011 г.)	Придобити умения и постигната обществена активност	Мярката е изпълнена. Проведени са обучителни семинари в страната и чужбина и са проучени добри практики	-
Приоритет 2: Растеж на икономиката и намаляване на безработицата:			
<u>Цел 2.1. Привличане на инвестиции за адаптиране на съществуващите производства към Европейските стандарти и изисквания и разкриване на нови с оглед разширяване на данъчната основа на общинските приходи</u>			
1. Осъществяване на кадастрални планове на населените места. Инвентаризация на общинската собственост на територията на	Изготвени кадастрални планове; Проведена инвентаризация; Идентифицирани сгради и терени; Създадена база данни .	Мярката е изпълнена	-

общината, идентифициране на подходящи сгради и терени за предоставяне за стопанска дейност и създаване на база данни за тях с възможности за продаване, отстъпване на право на строеж, даване под наем или концесия, както и предоставяне за безвъзмездно ползване (2009 – 2010 г.)			
2. Изготвяне и разпространение на информационни материали, ориентирани към потенциални инвеститори в общината; поддържане на актуален Интернет-сайт, издаване и разпространение на каталози, брошури, промоциращи общината и възможностите за инвестиции (2008 – 2013 г.)	Поддържан сайт; информационни брошури и др. информационни материали	До този момент е създаден Интернет сайт на Общината, който се актуализира перманентно	-
3. Разработване на общинска програма за насърчаване развитието на малките и средните предприятия в общината (2008 – 2013 г.)	Разработена програма	До този момент мярката не е изпълнена	-
<u>Цел 2.2. Стабилизиране на заетостта и подобряване на качеството на работната сила</u>			
1. Включване в регионални и национални програми за трудова заетост (2007 – 2013 г.)	Брой участия в регионални и национални програми за трудова заетост; брой включени в програмите	През периода 2007 – 2013 г.) , Общината всяка година е изпълнявала проекти за трудова заетост.	-
2. Организиране на квалификационни курсове и курсове	Брой на курсовете; брой на обучените	Професионално обучение през	- През 2012 г. за повишаване на професионалната

за повишаване на грамотността (2007 – 2013 г.)		2011 г. за „Работник озеленяване” – 50 човека; - Професионално обучение през 2010 г за „Работник поддръжка сгради”- 35 човека ; - Професионално обучение през 2011 г за „Оператор на компютър” - 2 човека.	квалификация се обучават : - „Работник озеленяване” – 45 курсисти; - „Работник поддръжка сгради” – курсисти; - „Работник поддръжка пътища” – 34 курсисти.
3. Производство на „Биогаз”(2010 – 2011 г.)	Произведен биогаз в куб. м.	Мярката не е изпълнена	Липса на инвеститорски интерес към такова производство.
4. Изграждане на възобновяеми източници на ел. енергия в района на с. Острица, Кацелово и Могилино (2007 – 2013 г.)	Брой на изградените източници; Капацитет на изградените източници	Досега е получено разрешение за преотреждане на земята и са направени подробни устройствени планове	Очакват се възложители
5. Развитие на човешките ресурси. Проект ”Независим и достоен живот за възрастни и деца с увреждания”. Предоставяне на услуга „Социален асистент” и „Домашен помощник” (2009 г.)	Брой на предоставените услуги	Мярката е изпълнена	-
<u>Приоритет 3: Оптимизиране на селскостопанското производство и прилагане на европейските стандарти в развитието на отрасъла:</u>			
<u>Цел 3.1.: Възстановяване и развитие на поливното земеделие</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			

<u>Цел 3.2.: Нейтрализиране на вредните последици от сушата</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.3.: Усвояване на финансови средства по европейски програми</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.4.: Развитие на пазарна инфраструктура, осигуряваща реализацията на земеделска продукция</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.5.: Възстановяване на загубили позиции направления на селското стопанство</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.6.: Развитие на пчеларството</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.7.: Стимулиране на биологично земеделие</u>			
В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.			
<u>Цел 3.8.: Привеждане на животновъдството към изискванията на Общата селскостопанска политика на ЕС и условията за реализация на пазарите на Общността.</u>			
Мерките по тази цел не са вписани в Индикативната финансова таблица, поради което в Плана те не са конкретизирани по срокове, стойност и източници на ресурси			
1. Възстановяване на хидромелиоративната мрежа от водопроводи и иригационни и мелиоративни съоръжения	Възстановена хидромелиоративна мрежа	До този момент мярката не се изпълнява	Липсват заинтересовани вложители
2. Проектиране и изграждане на общински пазар за животни	Функциониращ общински пазар за животни	До този момент мярката не се изпълнява	Липсва обществен интерес
3. Създаване на нови масиви с ябълки, праскови, сливи, череши и вишни	Площ (в дка) на новосъздадените масиви	Мярката е изпълнена, 983 дка	-
4. Възстановяване на изоставените	Площ (в дка)	Мярката е	-

лозови насаждения и създаване на нови от квотата на бракувани и изкоренени масиви		изпълнена. В момента се обработват 553 дка лозови масиви, от които 100 дка са възстановени	
5. Стимулиране на зеленчукопроизводството по поречието на река Лом – оранжерийно и полско	Брой и икономически ефект на мерките за стимулиране на зеленчукопроизводството	Мярката досега не се изпълнява	Липса на заинтересовани възложители
6. Осигуряване на терени за постоянни и временни пчелини	Бройна терените; площ (в дка) на терените	Осигурени са 5 бр. терени за постоянни и временни пчелини	-
7. Изграждане на център за предоставяне на актуална информация относно изискванията на ЕС за аграрния сектор	Изграден център	Мярката досега не се изпълнява	-
8. Изграждане на център за прогнози и маркетинг на вътрешните и международни пазари за селскостопанска продукция	Изграден център	Мярката досега не се изпълнява	-
9. Изграждане на център за обучение на фермери и земеделски производители за подготовка на проекти по инвестиционни програми, финансиращи аграрния сектор.	Изграден център	Мярката е изпълнена - изграден е такъв център и са извършени редица обучения	-
10. Разработване на математически модел и икономически анализ на алтернативното и биологично земеделие в района на община Две могили	Разработен математически модел и извършен икономически анализ	Мярката досега не се изпълнява	-
11. Изработване на биологична карта на Община Две Могили	Изработена карта	Мярката досега не се изпълнява	-

12. Предоставяне на пасища, мери и ливади от ОПФ за насърчаване създаването на специализирани ферми за говедовъдство, биволовъдство и овцевъдство	Площ на предоставените пасища, мери и ливади от ОПФ	Мярката се изпълнява перманентно, като всяка година се отдават общо 16 500дка	-
13. Привеждане на условията за отглеждане на животни в кравефермата в гр. Две могили в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика	Създадени съответстващи с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика условия за отглеждане на животни	Мярката се изпълнява перманентно, като се полагат усилия за привеждане на условията за отглеждане на животни в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика	-
14. Привеждане на условията за отглеждане на животни в кравефермата в с. Баниска в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика	Създадени съответстващи с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика условия за отглеждане на животни	Мярката се изпълнява перманентно, като се полагат усилия за привеждане на условията за отглеждане на животни в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика	-

Приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм:

Цел 4.1.: Устойчиво развитие на туризма на територията на общината и утвърждаването му като приоритетен отрасъл

1. Изготвяне на рекламни и други материали, презентиращи обектите на туризъм в общината	Изготвени рекламни и други материали, презентиращи обектите на туризъм в общината	Мярката се изпълнява перманентно	-
2. Разработване и реализиране на местни стратегии и планове за развитие на туризма	Брой на разработените и реализирани стратегии и планове	Мярката се изпълнява, като т акива стратегии и планове се качват на сайта на Общината	-
<u>Цел 4.2.: Разумно използване на околната среда за създаване на условия за отдих и развлечения на жителите на общината и нейните гости</u>			
1. Поддържане на паркове и градини в населените места	Брой / площ (в дка) на поддържаните паркове и градини	Мярката се изпълнява перманентно, според финансовите възможности на Общината.	-
<u>Цел 4.3.: Подпомагане на инициативата разкриване на нови работни места в сферата на туризма</u>			
1. Финансово подпомагане дейността по промоциране на туристически обекти	Размер на финансовата помощ (в лв)	Мярката се изпълнява перманентно, като в Общината са изготвени рекламни материали, брошури, аксесоари, указателни табели и др. на стойност	-

		1 500лв.	
2. Поощряване на фирми, развиващи туристически услуги	Брой фирми	Мярката се изпълнява перманентно по отношение на общинска фирма „Черни Лом 2008” ЕООД гр. Две могили.	-
<u>Цел 4.4.: Съвместна работа по въпросите на туризма с други общини в България</u>			
1. Проучване възможността за сключване на договори за сътрудничество с други общини в страната за съвместна работа в сферата на туризма	Брой на сключените договори	По тази мярка се работи в Общината, но до момента още не са сключени такива договори	-

V. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ПОСТИЖЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Визията на Община Две могили, формулирана в Общинския план за развитие 2007 – 2013 г. е: “Община Две могили – от изостанал селски район към развиващ се район с подобрени социални, икономически и екологични условия в населените места, с постигнат икономически растеж, без да се нарушава баланса на ресурсите.”

Така формулираната визия е намерила правилна интерпретация в приоритетите на Общинския план за развитие, а именно:

Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот;

Приоритет 2: Растеж на икономиката и намаляване на безработицата;

Приоритет 3: Развитие на селското стопанство;

Приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм.

Реализацията на тези приоритети, в тяхното комплексно единство, е в състояние да превърне Община Две могили в устойчиво развиващ се район с подобрени социални и екологични условия в населените места, с постигнат икономически растеж, което ще затвърди имиджа на Общината като предпочитано място за живот, труд и отдих за нейните жители и ще гарантира техния просперитет и развитие.

Тъй като в Общината не са разработвани Програми за реализация на Общинския план за развитие, в които мерките да бъдат конкретизирани по години (чрез отделни проекти/дейности), по финансови ресурси и източници на ресурсите, с малки изключения е доста трудно да се даде количествена оценка на степента на постижение на целите на Плана по години на плановия период. Освен това е трудно, където липсват количествени данни за изразходените средства за отделните мерки по години, да се прецени ефективността и ефикасността на изразходените финансови ресурси, както и възможностите и затрудненията за финансиране на нови проекти(дейности), през оставащите години до края на плановия период – 2013 г.

Оценката на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие е затруднена и поради това, че в стратегическата част на документа и в индикативната финансова таблица мерките към приоритет 1 не са конкретизирани по цели, т.е. не е ясно с осъществяването на отделната мярка коя цел се постига. За да може се даде по-обективна оценка на степента на постигане на целите на Общинския план за развитие, декомпозирането в индикативната финансова таблица би трябвало да бъде: Приоритети – Цели – Мерки, а не директно да се слиза от равнището на приоритетите на равнището на конкретните мерки.

Друга трудност при оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие е липсата на дейности(проекти) по отделни мерки, което не дава информация как и доколко са постигнати през годините на плановия период съответните мерки, цели и приоритети. Затова тук в такива случаи ще се ограничим основно с констатации на този факт по отделните мерки и цели на плановия документ.

Значителна крачка по отношение на ревизирането и актуализацията на мерките, залегнали в Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. представлява подробно разработената и приета от Общинския съвет Програма за управление на Община Две могили за мандат 2011г – 2015 г., от сегашното общинско ръководство. Както тази Програма, така и мандатната програма на предишното ръководство на Общината и отчета за нейното изпълнение, представен в доклада за изпълнение на Програмата за управление на Община Две могили през 2007-2011 г., донякъде компенсират липсата на Годишни програми за изпълнение на Плана. Тези документи обаче не отменят необходимостта от разработването на Годишни програми за изпълнение на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. , още повече, че в мандатните програми не е обхванато изпълнението на всички мерки и цели по приоритетите, а също така – в тях фигурират и други приоритети, цели и мерки, които не са обект на Плана и в случая са извън обекта на междинната му оценка.

В Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 - 2015г. е направена трезва преценка на възможностите на Общината да изпълни първоначално поставените цели в Плана, както и да реализира всяка от набелязаните в него конкретни мерки. Тази управленска програма представлява набор от планирани по години дейности за постигане на отделни приоритети и целит залегнали в Общинския план за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. Важно нейно достойнство е също това, че тя предвижда конкретни мерки, не само по първи и втори приоритет на Общинския план, но и по останалите приоритети - нещо, което не е направено в Плана или е направено частично.

Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г. е разработена съгласно чл.44, ал.5 от Закона за местното самоуправление и местната администрация. Съгласно този закон, кметът на Общината трябва да представи пред Общинския съвет програма за управление за срока на мандата в тримесечен срок от полагането на клетвата. Програмата трябва да съдържа основни цели, приоритети, дейности, срокове за изпълнение и очаквани резултати за мандата 2011 – 2015 г. на общинското ръководство. Кметът на Общината е задължен да представя пред Общинския съвет годишен отчет за изпълнението на Програмата в срок до 31 януари.

Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г. акцентира върху приоритетите, свързани с балансираното и устойчиво развитие на територията на общината, така че да се подобри жизнената среда и стандарта на живот на хората, условията за бизнес, повишаване на конкурентноспособността на местната икономика, оптимизиране на селскостопанското производство, развитие на транспортната инфраструктура на общината, подобряване на здравословната и екологичната среда в общината и развитие на селския екотуризъм, както и повишаване на административния капацитет на общинска администрация, модернизиране и усъвършенстване на административното обслужване. Изпълнението на програмата задължително трябва да е свързано с ефективното и ефикасно използване на финансовите ресурси, както на общината, така и на привлечените чрез оперативните

програми или публично-частните партньорства средства за реализация на проекти от обществена значимост. При изпълнение на заложените в нея дейности ще се спазват основните принципи за приоритетност на обществения интерес, законосъобразност, целесъобразност и публичност.

Поради горните констатации относно Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г. , смятаме за целесъобразно да използваме и този документ като източник на информация при оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие 2007 – 2013 г.

Вземайки предвид посочените дотук обстоятелства, може да се отчете, че степента на постижение на целите по отделните приоритети на Общинския план за развитие на Община Две могили е следната:

Приоритет 1: Подобряване стандарта на живот:

Към този приоритет са формулирани две цели:

Цел 1.1.: Да се постигне рехабилитация на местната инфраструктура

Цел 1.2.: Да се подобри екологичната обстановка.

Както беше посочено, мерките в приоритета не са структурирани по така формулираните цели, но по тях може да се каже следното:

- Макар в Плана това да не е изрично указано, по-голямата част от мерките в този приоритет логически могат да бъдат отнесени към цел 1.1. „Да се постигне рехабилитация на местната инфраструктура“;

- По цел 1.2.: „Да се подобри екологичната обстановка“ към първи приоритет в Плана са отнесени мерки, които имат в повечето случаи не пряка, а индиректна връзка с тази цел, но в крайна сметка имат отношение към първия приоритет “Подобряване стандарта на живот”;

- Към първия приоритет “Подобряване стандарта на живот”, са включени и мерки, които са по- характерни за други приоритети от Плана – обстоятелство, произтичащо от недостатъчно прецизното структуриране на стратегическата част на Плана на приоритети – цели – мерки;

- Имайки предвид посоченото по-горе в т.1, т.2 и т.3, изпълнението на мерките по приоритета ще се разглежда общо, като се препоръчва при следваща редакция в Плана да бъде направено по-добро прецизиране и конкретизиране на мерките по цели и приоритети.

Изпълнението на мерките по двете цели на **приоритет 1** на Плана за развитие на община Две могили е следното:

1. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Цар Освободител“- Две могили: За изпълнението на тази мярка са били необходими 132 500 лв, с източник държавния бюджет, като изпълнението на тази мярка е трябвало да приключи през 2008 г. През 2008 г са осигурени 56 921 лв. , а дължината на ремонтирания участък е 130 м.

2. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „ Места“- Две могили: Срокът за осъществяване на тази мярка е бил 2010 – 2011 г, а необходимите средства възлизат на 92 750 лв.

За ремонта на тази улица е кандидатствано с проект по Ромските програми, който обаче не е одобрен. Досега по тази мярка са похарчени 11 800 лв.

Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., предвижда осъществяването на този ремонт да започне през 2012 година, след изграждане на канализацията на гр. Две могили. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

3. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. "Мусала"-Две могили: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., осъществяването на този ремонт ще започне през 2012 година, след изграждане на канализацията на гр. Две могили. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

4. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Родопи“- Две могили: Този ремонт е трябвало да приключи през периода 2010 – 2011 г., със средства, възлизащи на 52 250 лв., от проект по Ромските програми, който обаче не е одобрен. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., осъществяването на този ремонт ще започне през 2012 година, след изграждане на канализацията на гр. Две могили. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

5. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа.- Ул. „Русалка“-Две могили: Този ремонт е трябвало да приключи през периода 2010 – 2011 г., със средства, възлизащи на 110 750 лв., от проект по Ромските програми, който обаче не е одобрен. В Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., е предвидено осъществяването на този ремонт да започне през 2012 година, след изграждане на канализацията на гр. Две могили. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

6. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Огоста“- Две могили: Ремонтът на улицата е трябвало за приключи през периода 2010 – 2011 г. , като за осъществяване на мярката са необходими 75 000 лв. През 2008 г. е реализиран ремонт на стойност от 45 066лв., които са получени от фондове на ЕС.

7. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул."Ропотамо"- Две могили: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., осъществяването на този ремонт ще започне през 2012 година, след изграждане на канализацията на гр. Две могили. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.Необходимите средства възлизат на 63 750 лв.

8. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул"Филип Тотю", с. Бъзовец: Необходимите средства възлизат на 230 000 лв, за които е кандидатствано с проект по ромските програми. Проектът не е одобрен. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., осъществяването на този ремонт се предвижда за периода 2012 – 2020 г., като се разчита на възможности за финансиране от Европейските фондове.

9. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул"Вихрен" с.Баниска: Необходимите средства възлизат на 151 000 лв, за които е кандидатствано с проект по ромските програми. Проектът не е одобрен. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., осъществяването на този ремонт се предвижда за периода 2012 – 2020 г., като се разчита на възможности за финансиране от Европейските фондове.

10. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул"Изгрев" с.Баниска: Необходимите средства възлизат на 91 000 лв, за които е кандидатствано с проект по ромските програми. Проектът не е одобрен. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

11. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Баниски лом” с. Баниска: Необходимите средства възлизат на 287 000 лв, за които е кандидатствано с проект, получил одобрение. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще бъде реализиран през 2012 – 2013 г. Разчита се на финансиране от Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322.

12. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Васил Коларов” с. Острица: Необходимите средства възлизат на 143 650 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., ремонтът ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

13. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Коста Момчилов” с. Острица: Необходимите средства възлизат на 143 650 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

14. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Янтра”- Каран Върбовка: Необходимите средства възлизат на 56 268 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

15. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Отец Паисий ” заедно с ул. „Панайот Волов” с. Кацелово: Необходимите средства възлизат на 106 530 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За

целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

16. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Васил Левски” с. Кацелово: Необходимите средства възлизат на 195 424 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

17. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Преслав”с. Чилнов: Необходимите средства възлизат на 121 903 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

18. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Калоян” с. Чилнов: Необходимите средства възлизат на 48 202 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

19. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул.„Г.С.Раковски” с. Батишница: Необходимите средства възлизат на 122 238 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

20. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Осъм” с. Могилино: Необходимите средства възлизат на 50 770 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2012-2014 г.

21. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Христо Ботев” с. Помен: Необходимите средства възлизат на 73 428 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

22. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Ангел Кънчев” с. Баниска: Необходимите средства възлизат на 68

553 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще бъде реализиран през 2012 – 2013 г

23. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Васил Друмев” с. Бъзовец: Необходимите средства възлизат на 384 416 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

24. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Кирил и Методий” с. Батишница: Необходимите средства възлизат на 272 272 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

25. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Родопи” с. Чилнов: Необходимите средства възлизат на 78 283 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

26. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Петко Войвода” с. Могилино: Необходимите средства възлизат на 60 395 лв, за които има одобрен проект, от Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

27. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Малчика” с. Могилино: Необходимите средства възлизат на 65 026 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му се предвижда за периода 2012-2014 г.

28. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Вела Пискова” с. Каран Върбовка. Необходимите средства възлизат на 70 372 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му се предвижда в периода 2014-2020 г.

29. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Бор” с. Помен: Необходимите средства възлизат на 79 798 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските

райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

30. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Иван Вазов” с. Острица: Необходимите средства възлизат на 72 203 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

31. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Беласица” с. Могилино: Необходимите средства възлизат на 60 395 лв, за които има одобрен проект, по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

32. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Еделвайс” с. Помен : Необходимите средства възлизат на 47 768 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

33. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Иван Вазов” с.Помен: Необходимите средства възлизат на 67 289 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му се предвижда за периода 2012-2014 г.

34. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. „Явор” с. Помен: Необходимите средства възлизат на 12 030 лв, за които има одобрен проект, по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

35. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. “Бенковски”- с. Каран Върбовка: Необходимите средства възлизат на 173 243 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

36. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. “Н. Й. Вапцаров” и ул. “Широки брод” заедно, с. Широково: Необходимите средства възлизат на 235 241 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За

целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

37. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. "Пролет" с. Баниска: Необходимите средства възлизат на 46 397 лв, за които има одобрен проект, по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще бъде реализиран през 2012 – 2013 г.

38. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. "Безименна" с. Помен: Необходимите средства възлизат на 24 343 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г.

39. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. "Рила" с. Помен: Необходимите средства възлизат на 49 533 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването се предвижда за периода 2012-2014 г.

40. По мярка: Ремонт на общинска пътна инфраструктура и улична пътна мрежа - Ул. "Филип Тотю" с. Кацелово: Необходимите средства възлизат на 101 022 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014 -2020 г.

41. По мярка: Рехабилитация ул. "Нова махала" с.Пепелина: Необходимите средства възлизат на 48 000 лв, от които 34 000 лв общински средства, а 14 000 – от държавния бюджет. За последните има разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2014, а завършването му се предвижда през периода 2014-2020 г.

42. По мярка: Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Каран Върбовка: Необходимите средства възлизат на 66 000 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

43. По мярка: Изграждане на детска площадка в с. Помен: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му ще стане през периода

2012-2014 г. Разчита се на възможности за финансиране от Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322.

44. По мярка: Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Острица: Необходимите средства възлизат на 180 000 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му е предвидено през следващия планов период 2014-2020 г.

45. По мярка: Ремонт и реконструкция на площадно пространство в с. Чилнов: Необходимите средства възлизат на 66 000 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2014-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322.

46. По мярка: Ремонт и реконструкция на парк с паметник - с. Широково: Необходимите средства възлизат на 33 000 лв, за които ще се кандидатства с проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. За целта е разработен работен проект. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за следващия планов период 2014-2020 г.

47. По мярка: Ремонт и реконструкция на парка пред културен дом - с. Батишница: Необходимите средства възлизат на 75 000 лв, за които има одобрен проект, по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, а завършването му се предвижда за периода 2012-2014 г.

48. По мярка: Парк с детска площадка в с. Бъзовец, спортна площадка за мини ханбал и баскетбол: Необходимите средства възлизат на 128 000 лв, за които има одобрен проект по Оперативна програма „Развитие на селските райони”, мярка 322. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този ремонт ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2012-2014 г..

49. По мярка: Ремонт Читалище и лятно кино Две могили: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., ремонтът на читалището ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2013-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове. Досега обаче са правени частични ремонти с общински средства, като през 2009 г са изразходени 57 452 лв, и през 2010 – 17 856 лв, или общо: 75 308 лв.

50. По мярка: **(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.)** Ремонт на Гробищен парк град Две могили: Ремонтът на Гробищния парк е на

стойност 390 000 лева , които са от европейски програми. Ще се изпълнява в периода 2010 – 2013 г. Досега са извършени ремонтни работи съответно за 19 926 лв. през 2009 г. и за 8 000 лв. през 2010 г., или общо за 17 926 лева.

51. По мярка: **(Изм. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.)**
Ремонт на IV-то класната пътна мрежа - Широково, Чилнов разклона Баниска и ремонт на водопровод по път RSE 1082 – ул. „Георги Димитров” село Чилнов: Мярката ще се осъществява през периода 2012 – 2013 г. За изпълнението на този ремонт са необходими 3 млн. евро, източник на които са Европейските фондове. Одобрен е кандидатски проект за тази и следващата мярка на обща стойност 6 294 249, 60 лв., от които е отпуснат аванс от 2 622 604 лв, без ДДС.

52. По мярка: **(Изм. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.)**
Ремонт на IV-то класна пътна мрежа Разклона – Бъзовец Баниска посока Батишница и ремонт на водопровод по път RSE 1005 – ул. „Георги Димитров” село Бъзовец: Мярката ще се осъществява през периода 2012 – 2013 г. За изпълнението на този ремонт са необходими 3 млн. евро, източник на които са Европейските фондове. Одобрен е кандидатски проект за тази и предходната мярка на обща стойност 6 294 249, 60 лв., от които е отпуснат аванс от 2 622 604 лв, без ДДС.

53. По мярка: Техническа помощ и рекултивация на съществуващото депо за отпадъци Изграждане на площадки с компостиращи функции: Така предвидената за изпълнение през 2009 – 2010 г. мярка на стойност 373 000 е отпаднала от Общинския план за този период. От м. януари 2011 г. общините са длъжни да внасят отчисления по чл. 71 а и чл. 71 е на Закона за управление на отпадъците по сметката на РИОСВ. Досега по тази сметка Общината е привела 36 457 лв.

54. По мярка: **(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.)**
Подобряване на културната инфраструктура в Община Две могили и създаване на условия за по-добри културни услуги в Читалище „Св.Св. Кирил и Методий” град Две могили: Реализацията на тази мярка, на стойност 400 000 лв с източник Европейските фондове, е предвидена за периода 2013 – 2020 г. Досега е кандидатствано с проект от читалищното настоятелство,но проектът не е одобрен.

55. По мярка: **(Доп. с Решение № 764 по Протокол № 53/27.09.2010г.)**
Изграждане на тематичен ваканционен младежки парк за спорт и отдих в Община Две могили: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., изграждането на тематичен ваканционен младежки парк за спорт и отдих в Община Две могили, в т.ч. доизграждане на Младежкия дом в Община Две могили ще започне през 2012, като завършването им е предвидено за периода 2013-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове. За реализацията на тази мярка, на стойност 2 млн. евро Общината е кандидатствала с проект, който обаче не е одобрен. При кандидатстването са направени разходи в размер на 17 904 лв.

56. По мярка: **(Доп. с Решение № 895 по Протокол № 58/18.02.2011г.)**
Изграждане на „Бизнес център за спорт, здраве и рехабилитация – Две могили”: Реализацията на тази мярка, на стойност 1 000 000 лв , от които 500 000 лв. са с източник Европейските фондове, и 500 000 лв - от общинския бюджет, е

предвидена за периода 2010 – 2013 г. За необходимите финансове средства от Европейските фондове е кандидатствано с проект, който обаче не е одобрен.

57. По мярка: Подобряване на спортната база на клуб “Спортист” в с. Баниска: Тази мярка, на стойност от 50 000 лв, от които – 40 000 лв от Европейските фондове и 10 000 от частни средства и със срок на реализация 2010 – 2013 г., е отпаднала от общинския план.

58. По мярка: Ремонт и реконструкция на читалищата в общината: В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., ремонтът на читалищата ще започне през 2013, като завършването им е предвидено за периода 2014 - 2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове. През 2009 г. 10 читалища в общината са усвоили по 2 000 лв. или общо 20 000 лв от общинския бюджет за извършване на текущи ремонти.

59. По мярка: Изграждане на регионално сметище в партньорство със съседни общини: Тази мярка, в реализацията на която са ангажирани общините Две могили, Бяла, Борово, Ценово, Полски Тръмбеш и Опака е на стойност 10 млн. лв. Дяловото участие на Общината за 2009 г е 5 477 лв, за 2010 г. – 16 751 лв, за 2011 – 3 102 лв, или общо до сега Общината е вложила в този проект 25 330 лв. В зависимост от готовността на съседните общини и от осигуреността на паричните средства, тази мярка ще се реализира или в периода 2012 – 2014 г., или нейното изпълнение ще се прехвърли в следващия планов период – 2014 – 2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

60. По мярка: Изграждане на голф игрище в с. Пепелина: Мярката е на стойност 50 млн лв. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., изграждането на голф игрище в землището на с. Пепелина ще започне през 2013, като завършването му е предвидено за периода 2013 - 2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от чуждестранни инвеститори.

61. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** Ремонт на детска ясла в гр. Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност: Мярката е трябвало да бъде реализирана през 2009 – 2010 г. Тя е на стойност 200 000 лв, от които – 30 000 са общински средства, а 170 000 – от Европейските фондове. За осъществяване на тази мярка общината е кандидатствала с проект по програмата за енергийна ефективност, но проекта не е одобрен. Досега по мярката са направени разходи в размер на 68 874 лв.

62. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** „Реконструкция и ремонт на сгради с религиозно значение (православни храмове) и подобряване на прилежащите пространства в населените места на Община Две могили, както следва: Храм „Св. Троица” – град Две могили и Манастир „Св. Марина” – село Каран Върбовка: Тази мярка ще се реализира, според финансовите възможности, или през периода 2012 – 2015 г., или през следващия планов период – 2014 – 2020 г. За финансовото осигуряване на мярката е кандидатствано с проект по Програма за развитие на селските райони, проектът е одобрен, но все още не е разкрито финансиране.

63. По мярка: **(Доп. с Решение № 837 по Протокол № 56/27.12.2010 г.)** „Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура” с проект „Тематичен, екологичен и исторически парк-Орлова чука” : Тази мярка от Плана трябва да бъде осъществена през периода 2012 – 2014 г и е на стойност 3 млн. евро. От тях 150 000 трябва да бъдат осигурени с общински средства, а за останалата сума ще се търси финансиране от Европейските програми и от други източници.

64. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** Подобряване на спортната база в СОУ “Св. Св. Кирил и Методий”, град Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност: Мярката е на стойност 450 000 лв, и трябва да бъде реализирана в периода 2013 – 2020 г. Тя е на стойност 450 000 лв, от които – 67 500 лв общински средства, а 382 500 лв от Европейските програми. За изпълнението на тази мярка досега е кандидатствано с проект по програмата за енергийна ефективност, проектът не е одобрен. Досега за реализиране на мярката са изразходени 68 874 лв. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., с цел осигуряване на подходяща образователна инфраструктура в СОУ Две могили, се предвижда саниране и реконструкция на плувен басейн и салон, които да започнат през 2012, а завършването им е предвидено за периода 2013-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

65. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** Създаване на тип семейно жилище: Мярката, на стойност 350 000 лв с източник Европейските фондове и с планов срок 2009 – 2010 г. е изпълнена, като през 2009 г. са изразходени 302 300 лв, през 2010 – 85 021 лв, или общо – 387 321 лв.

66. По мярка: Ремонт на ДДМУИ, с. Могилино: Създаване на защитено жилище за възрастни с увреждания: Мярката, чийто срок е бил 2009 г., е изпълнена. Тя е била на стойност 168 000 лв, от които – 33 600 лв общински средства, а 137 400 лв от Европейските програми. В изпълнение на мярката са изразходени 138 610 лв.

67. По мярка: Преустройство, ремонт на дом за възрастни хора с деменция село Могилино: Тази мярка е на стойност 297000 лв, от които 197 000 лв са общински средства, а 100 000 лв – от Европейските програми. През 2009 г общината е спечелила проект по Програма „Красива България”, подписан е договор за изпълнение, който обаче впоследствие е прекратен.

68. По мярка: Проект Градски площад Две могили: Проектът е на стойност 40 000 лв. и се очаква да бъде изпълнен в периода 2013 – 2020 г. , с общински средства. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., този проект ще започне през 2012, като завършването му е предвидено за периода 2013-2020 г.

69. По мярка: Енергийна реконструкция на Поликлиника Две могили: Тази реконструкция е на стойност 1 000 000 лв. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., тази реконструкция ще започне през 2013, като завършването ѝ е предвидено за периода 2014-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

70. По мярка: Реконструкция СОУ, гр. Две могили – обзавеждане: Тази мярка, предвидена за 2009 – 2010 г, на стойност 130 000 лв от Европейски програми, е отпаднала.

71. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 695 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** Ремонт ОУ село Баниска и прилагане на мерки за енергийна ефективност на сградата: Ремонтът е предвиден за периода 2013 – 2020 г. Той е на стойност 260 000 лв., от които 39 000 са общински средства, а 221 000 лв са от Европейските фондове. Досега е кандидатствано с проект по програма «Енергийна ефективност», на проекта не е приет. Направени са разходи размер на 68 874 лв. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., с цел осигуряване на подходяща образователна инфраструктура в ОУ село Баниска, се предвижда саниране, смяна на дограмата, както и закупуване на мултимедийно оборудване. Осъществяването на тези мерки ще започне през 2012, а завършването им е предвидено за периода 2013-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове.

72. По мярка: Обособяване на “Зона на здравето” в боровата гора :Мярката е трябвало да бъде изпълнена през периода 2010 – 2011 г. Тя е на стойност 26 000 лв, от които 10 000 лв са общински, а останалите – от европейски програми. Мярката е отпаднала от Общинския план.

73. По мярка: Отводнителен канал кв. ”Възраждане” гр. Две могили: :Мярката е трябвало да бъде изпълнена през периода 2007 – 2011 г. Тя е на стойност 5 000 лв, от общинския бюджет. Мярката е отпаднала.

74. По мярка: Почистване и рехабилитация на бента между с. Горско Абланово и с. Кацелово Мярката е трябвало да бъде изпълнена през периода 2009 – 2010 г. Тя е на стойност 200 000 лв, от които 170 000 са от държавния бюджет и 30 000 от европейските програми. Мярката е отпаднала.

75. По мярка: Изграждане на спортна зала в град Две могили. Тази мярка, предвидена за изпълнение в периода 2009 – 2013 г, на стойност 5 800 000 лева от европейските програми, е отпаднала от Плана. За строителен план са похарчени 4 000 лв.

76. По мярка: Изграждане на парковото място в двора на Храма “Света Троица” град Две могили и извършване на частични ремонтни дейности по храма: . Мярката е на стойност 400 000 лв, от европейските програми и ще се реализира през периода 2014 – 2020 г.

77. По мярка: Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа и ремонт на съществуваща водопроводна мрежа на територията на град Две могили: Тази мярка е на стойност 25 млн. лв и е предвидена за периода 2014 – 2020 г. Планирано е средствата да бъдат осигурени от европейските фондове. Тръжната процедура за изпълнението на проекта е в процес на одобряване. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., по тази мярка и предвидено както изграждане на канализация и пречиствателна станция в гр. Две могили, така и подмяна на водопроводната система в града. Осъществяването на тези дейности ще започне през 2012, а завършването им ще стане през периода 2012-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Оперативна програма „Околна среда”.

78. По мярка: Изграждане на дом за стари хора с.Острица: Мярката е на стойност 2 млн. лв, с източник европейските фондове. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., изграждането на дом за стари хора с.Острица и като алтернатива – в с. Могилино до 60 възрастни, се предвижда да започне през 2013, като завършването му ще стане през периода 2014-2020 г. Разчита се на възможности за финансиране от Европейските фондове и от Министерството на труда и социалната политика.

79. По мярка: Саниране на общинска административна сграда (БКС): Мярката е на стойност 210 000 лв, от които 110 000 лв са общински средства, а 100 000 лв са от държавния бюджет. В Плана е предвидено тази мярка да се осъществи в периода 2012 – 2014 г. Досега общината е кандидатствала четири пъти по проект „Красива България”, но проектите не са одобрени. Направените разходи по проекта са 1 500 лв. В съответствие с Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., санирането ще започне през 2012 г., а ще бъде в процес на реализация през периода 2012-2014 г. Разчита се на възможности за финансиране от Проект „Красива България”.

80. По мярка: Създаване на общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Две могили. Реализацията на тази мярка, на стойност 655 000 лв, от които 36 000 лв общински средства, 619 000 лв – от държавния бюджет, е била планирана за периода 2008 – 2009 г. Мярката е изпълнена. Стойността на реализирания проект е 655 080 лв.

81. По мярка: Подготовка на проект за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в гр. Две могили: Изпълнението на мярката е било планирано за периода 2009 – 2010 г. Стойността на проекта е на стойност 1 800 000 лв от Европейските фондове. Изготвен е работен проект, който е одобрен.

82. По мярка: Подмяна на улично осветление в населените места на община Две могили: Мярката, чието изпълнение е било запланувано за периода 2010 – 2011 г., на стойност 1 370 000 лв, с източник на средствата европейските фондове, е отпаднала от Плана.

83. По мярка: **(Изм. и доп. с Решение № 659 по Протокол № 50/02.07.2010 г.)** Ремонт и реконструкция на ЦДГ град Две могили, включително и чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност: Мярката е на стойност 150 000 лв, от които - 15 000 лв от общински средства, а 135 000 лв – от Европейските фондове. Планирана е за изпълнение през периода 2012 – 2014 г. Кандидатствано с проект по Програма «Енергийна ефективност», но проекта не е одобрен. Досега по мярката са направени разходи в размер на 68 874 лв.

84. По мярка: Изграждане на ефективна и прозрачна администрация в община Две могили: Мярката, за реализацията на която са планирани 320 000 лв, с източник Европейските програми и срок 2009 – 2010 г., е изпълнена. За целта през 2010 г. са изразходени 307 296 лв.

85. По мярка: Изграждане на индустриална зона в гр.Две могили: Тази мярка ще се изпълнява през периода 2012 – 2020 г., като нейното изпълнение ще възлезе на 1 560 000 лв. От тях 310 000 лв. са общински средства, а 1 250 000 са с източник Европейските програми. Досега е изготвен ПУП на стойност 31 430 лв.

86. По мярка: Придобиване на умения и постигане обществена активност за потенциал на МИГ в селските райони на територията на общините Две могили и Иваново: Срокът за постигане на тази мярка е бил 2009 – 2011 г., като запланираните разходи възлизат на 179 000 , с източник на финансиране ЕФ, ПРСР-РА .През този период са проведени обучителни семинари в страната и чужбина, и са проучени добри практики във връзка със създаване на местни инициативни групи в страни от ЕС (Гърция, Австрия), общо на стойност по мярката 103 148лв.

Приоритет 2: Растеж на икономиката и намаляване на безработицата

Цел 2.1. Привличане на инвестиции за адаптиране на съществуващите производства към Европейските стандарти и изисквания и разкриване на нови с оглед разширяване на данъчната основа на общинските приходи

1. По мярка: Осъществяване на кадастрални планове на населените места. Инвентаризация на общинската собственост на територията на общината, идентифициране на подходящи сгради и терени за предоставяне за стопанска дейност и създаване на база данни за тях с възможности за продаване, отстъпване на право на строеж, даване под наем или концесия, както и предоставяне за безвъзмездно ползване: Срокът за изпълнение на тази мярка е бил 2009 – 2010 г. Мярката е изпълнена, като през този период е извършена инвентаризация на общинската собственост на територията на общината, както общо, така и по населени места, съответно по отношение на незастроените поземлени имоти, училищата, детските градини и ясли, здравните заведения, читалищата, спортните имоти, сградите на кметствата, жилищните имоти, водоемите/рибарниците, земеделските земи от общинския поземлен фонд, пасищата, горите и земите от общинския поземлен фонд. През този период са отдадени под наем 35 общински имоти, от които за производство и търговска дейност – 29 бр.

2. По мярка: Изготвяне и разпространение на информационни материали, ориентирани към потенциални инвеститори в общината; поддържане на актуален Интернет-сайт, издаване и разпространение на каталози, брошури, промоциращи общината и възможностите за инвестиции: Тази мярка е на стойност 4000 лв, с източник фондове на ЕС и срок за изпълнение 2008 – 2013 г. До този момент за изпълнение на мярката е създаден Интернет сайт на Общината, който се актуализира постоянно. Осигурен е лесен достъп до информацията за всеки потребител, в т.ч – за потенциалните инвеститори.

3. По мярка: Разработване на общинска програма за насърчаване развитието на малките и средните предприятия в общината: Мярката на стойност 1000 лв, с източник европейски фондове и срок 2008 – 2013 г. досега не е изпълнена – такава програма не е разработвана в Общината.

Цел 2.2. Стабилизиране на заетостта и подобряване на качеството на работната сила

1. По мярка: Включване в регионални и национални програми за трудова заетост: В Общинския план за изпълнение на тази мярка през периода 2007 – 2013 г. са предвидени 70 000 лв, от които 21 000 лв общински средства, а 49 000

лв от Европейските програми. В рамките на този период, Общината всяка година е изпълнявала проекти за трудовата заетост.

По тази мярка - Включване в регионални и национални програми за трудова заетост - в Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г., се предвижда участие в национални програми за заетост и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, което да започне през 2012, като продължи пред периода 2012 – 2015 г. Разчита се на възможности за финансиране от националните програми за заетост и от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”.

2. По мярка: Организиране на квалификационни курсове и курсове за повишаване на грамотността: Изпълнението на тази мярка , на стойност 100 000 лв от Европейските фондове, в Общинския план е предвидена за периода 2007 – 2013 г. През 2010 година Община Две могили е кандидатствала чрез Агенция по заетостта за разкриване на работни места по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” по схема BG 051PO001-1.1.03 „Развитие”, съфинансирана от Европейски съюз чрез Европейски социален фонд.

По тази програма лицата преминават обучение за повишаване на професионалната си квалификация и след като получат документ – удостоверение за професионално обучение, се назначават на работа в Общината на трудов договор за една година и на минимална работна заплата .

Постигнатото по тази мярка е следното:

- Проведено професионално обучение през 2011 г. за „Работник озеленяване” – 50 човека, от които 36 жени и 14 мъже;
- Проведено професионално обучение през 2010 г за „Работник поддръжка сгради”- 35 човека, от които 1 жена и 34 мъже;
- Проведено професионално обучение през 2011 г за „Оператор на компютър” - 2 човека, 1 жена и 1 мъж;
- През 2012 г. за повишаване на професионалната квалификация се обучават :
  - „Работник озеленяване” – 45 курсисти;
  - „Работник поддръжка сгради” – курсисти;
  - „Работник поддръжка пътища” – 34 курсисти.

3. По мярка: Производство на „Биогаз”: Изпълнението на тази мярка, предвидено за периода 2010 – 2011 г. на стойност 1 млн. лв от Европейските програми, не е осъществено. Главната причина за това е липсата на инвеститорски интерес към такова производство.

4. По мярка: Изграждане на възобновяеми източници на ел. енергия в района на с. Острица, Кацелово и Могилино: Тази мярка е на стойност 10 млн. лв, с очаквано финансиране от Европейските фондове и трябва да се осъществи през плановия период 2007 – 2013 г. Досега е получено разрешение за преотреждане на земята и са направени подробни устройствени планове. Очакват се възложители.

5. По мярка: Развитие на човешките ресурси. Проект ”Независим и достоен живот за възрастни и деца с увреждания”. Предоставяне на услуга „Социален асистент” и „Домашен помощник”: Срокът за изпълнение на тази мярка е бил 2009 г., а средствата, необходими за изпълнението ѝ, възлизат на 96 976, 61 лв, с

източник – Европейските програми. Мярката е изпълнена. На територията на общината са реализирани или са в процес на реализация 9 проекта, свързани с изпълнението на посочената мярка.

Приоритет 3: Оптимизиране на селскостопанското производство и прилагане на европейските стандарти в развитието на отрасъла

Цел 3.1.: Възстановяване и развитие на поливното земеделие

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.2.: Неутрализиране на вредните последствия от сушата

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.3.: Усвояване на финансови средства по европейски програми

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.4.: Развитие на пазарна инфраструктура, осигуряваща реализацията на земеделска продукция

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.5.: Възстановяване на загубили позиции направления на селското стопанство

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.6.: Развитие на пчеларството

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки. В Програмата за управление на Община Две могили за мандат 2011 – 2015 г. обаче фигурира подобно формулирана цел – Създаване на условия за развитие на пчеларство и биопчеларство, но тя неточно е записана като дейност. Изпълнението е предвидено за периода 2012 – 2015 г., като за финансирането ѝ Общината ще разчита на частни изпълнители. За да се постигне реализация на тази важна цел обаче е необходимо да бъдат набелязани конкретни мерки и срокове за тяхното изпълнение.

Цел 3.7.: Стимулиране на биологично земеделие

В Плана за развитие на община Две могили за периода 2007-2013 г. по тази цел липсват мерки.

Цел 3.8.: Привеждане на животновъдството към изискванията на Общата селскостопанска политика на ЕС и условията за реализация на пазарите на Общността.

1. По мярка: Възстановяване на хидромелиоративната мрежа от водопроводи и иригационни и мелиоративни съоръжения. Мярката досега не се изпълнява, поради липса на заинтересовани възложители.

2. По мярка: Проектиране и изграждане на общински пазар за животни - Мярката досега не се изпълнява, поради липса на обществен интерес.

3. По мярка: Създаване на нови масиви с ябълки, праскови, сливи, череша и вишни: Мярката е изпълнена, като са създадени нови масиви череша, черен

орех, черница, акация, хималайски хедър и др. За създаване на плантации са отдадени 983 дка.

4. По мярка: Възстановяване на изоставените лозови насаждения и създаване на нови от квотата на бракувани и изкоренени масиви – В момента се обработват 553 дка лозови масиви, от които 100 дка са възстановени.

5. По мярка: Стимулиране на зеленчукопроизводството по поречието на река Лом – оранжерийно и полско: Мярката досега не се изпълнява, поради липса на заинтересовани възложители.

6. По мярка: Осигуряване на терени за постоянни и временни пчелини: Осигурени са 5 бр. терени за постоянни и временни пчелини.

7. По мярка: Изграждане на център за предоставяне на актуална информация относно изискванията на ЕС за аграрния сектор: Мярката не е изпълнена.

8. По мярка: Изграждане на център за прогнози и маркетинг на вътрешните и международни пазари за селскостопанска продукция: Мярката не е изпълнена.

9. По мярка: Изграждане на център за обучение на фермери и земеделски производители за подготовка на проекти по инвестиционни програми, финансиращи аграрния сектор: Мярката е изпълнена - изграден е такъв център и са извършени редица обучения.

10. По мярка: Разработване на математически модел и икономически анализ на алтернативното и биологично земеделие в района на община Две могили: Мярката не е изпълнена, не е разработен математически модел и не е направен икономически анализ на алтернативното и биологично земеделие в района на община Две могили.

11. По мярка: Изработване на биологична карта на община Две могили: Мярката не е изпълнена, не е изработена биологична карта на община Две могили.

12. По мярка: Предоставяне на пасища, мери и ливади от ОПФ за насърчаване създаването на специализирани ферми за говедовъдство, биволовъдство и овцевъдство: Мярката се изпълнява перманентно, като всяка година се отдават общо 16 500 дка, от които 1 750 дка се отдават индивидуално на 4 ферми .

13. По мярка: Привеждане на условията за отглеждане на животни в краевфермата в гр. Две могили в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика: На територията на общината има 24 ферми, от които 7 в гр. Две могили и 17 по селата, които полагат усилия за привеждане на условията за отглеждане на животни в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика.

14. По мярка: Привеждане на условията за отглеждане на животни в краевфермата в с. Баниска в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика: Мярката се прилага перманентно, като се полагат усилия за привеждане на условията за отглеждане на животни в съответствие с изискванията на ЕС и Общата селскостопанска политика.

Приоритет 4: Развитие на селски и еко-туризъм

Цел 4.1.: Устойчиво развитие на туризма на територията на общината и утвърждаването му като приоритетен отрасъл.

1. По мярка: Изготвяне на рекламни и други материали, презентиращи обектите на туризъм в общината: Мярката се изпълнява перманентно. Към този момент такава информация може да се намери и на сайта на Общината, която постоянно се актуализира.

2. По мярка: Разработване и реализиране на местни стратегии и планове за развитие на туризма: Такива стратегии и планове също са качени на сайта на общината.

Цел 4.2.: Разумно използване на околната среда за създаване на условия за отдих и развлечения на жителите на общината и нейните гости.

1. По мярка: Поддържане паркове и градини в населените места. Мярката се изпълнява перманентно, според финансовите възможности на Общината.

Цел 4.3.: Подпомагане на инициативата разкриване на нови работни места в сферата на туризма

1. По мярка: Финансово подпомагане дейността по промоциране на туристически обекти: В Общината са изготвени рекламни материали, брошури, аксесоари, указателни табели и др. на стойност 1 500лв.

2. По мярка: Поощряване на фирми, развиващи туристически услуги: Мярката се изпълнява перманентно по отношение на общинска фирма „Черни Лом 2008” ЕООД гр. Две могили.

Цел 4.4.: Съвместна работа по въпросите на туризма с други общини в България

1. По мярка: Проучване възможността за сключване на договори за сътрудничество с други общини в страната за съвместна работа в сферата на туризма: Макар да се работи по тази мярка, засега не са сключени такива договори. За промотиране на възможностите за туризъм с други общини е изработено табло-карта за туристически маршрути от Скални Църкви-с. Крепча, манастир Св. Марина-с. Каран Върбовка, крепостта в с. Червен и скални църкви в с. Иваново.

Тъй като по цели 5, 6, 7 и 8 на приоритет 4 от Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. не са предвидени мерки, съответно не може да се отчете и изпълнение по тези мерки.

Обобщаващият извод, който може да бъде формулиран въз основа на извършената оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие за периода 2007-2012 г., е следният:

По-голямата част от заложените в Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. цели се изпълняват ритмично, в съответствие с планираните мерки. При извършената през 2010 г. актуализация на Плана за развитие на Община Две могили, основателно са прехвърлени за следващия планов период онези мерки, чието изпълнение не е реалистично до края на 2013 г., най-вече поради неосигуреност с финансов ресурси. Прави впечатление, че броят на мерките, които са отпаднали окончателно от Общинския план за

развитие е незначителен. Всичко това е показателно за стабилността на направените прогнози за развитието на Община Две могили през плановия период и за доброто качество на плановата дейност в Общината.

Може да се каже, че преобладаващият брой мерки след актуализацията на Плана през 2010 г. са или окончателно изпълнени, или по тях продължава да се работи. Като се има предвид оставащия период до 2013 г., считаме, че изпълнението на онези мерки в Плана, които са със срок 2013 г. ще бъде доведено до успешен край.

Причините за непредприетите мерки за изпълнението на някои дейности имат различен характер, но в повечето случаи те се дължат на влиянието на външни, независещи от общинската администрация фактори. Трябва да се отчете, че изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили след 2008 г. съвпадна с икономическата криза, която много тежко засегна всички общини в България и особено – малките общини. Значителна част от причините за неизпълнение на мерките или за тяхното прехвърляне за следващи периоди се дължи именно на тази обективна причина. Други причини следва да се търсят в забавени съгласувателни режими, закъснели преводи на авансови плащания по договорите и продължителни административни процедури от страна на централната администрация, за което общината не може да носи вина.

Видно е от Годишните доклади за изпълнение на Програмата за управление на Община Две могили и от обобщаващия Доклад за изпълнение на Програмата за управление на Община Две могили през 2007-2011 г., че общинската администрация е разработвала и подавала проектни предложения към МРРБ, МТСП, МОНМ, ДФЗ, и др. Може да бъде отчетена висока успеваемост в печеленето на проекти, което идва да покаже съответствието на качеството на проектите с правилата и изискванията на съответните програми и управляващи органи. Оказва се, че причините за нефинансираните проекти най-често са свързани с изчерпване на ресурса по съответната отворена схема.

В същото време не може да се подмине фактът, че по-голямата част от мерките в Плана по всички приоритети се прехвърлят за следващия планов период и се предвижда да бъдат реализирани изключително със средства по европейските програми. Това придава изключително значение на проектната дейност в Общината, както през настоящия, така и през следващия планов период. Тези средства ще бъдат получени въз основа на прецизно разработени и отлично обосновани проекти, което налага да се обърне специално внимание на формирането на добри проектни екипи с необходимата подготовка, както и на помощта от страна на външни експерти-консултанти, за да не се пропускат възможностите, които предоставят европейските фондове за развитието на българските общини.

Важно е да се отбележи, че в Индикативната финансова таблица на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007-2013 г. липсват приоритети 3 и 4, със съответните им цели, подцели и мерки, конкретизирани по срокове, изпълнители и източници на финансиране. По тази причина оценката на степента на изпълнение на тези приоритети не е достатъчно пълна и изчерпателна.

Междувременно трябва да се отчете, че през анализирания период са осъществени извънпланово редица важни мерки, съответстващи на основните приоритети в Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г.. Изпълнението на такива мерки може да се види ясно от годишните отчети за изпълнение на Програмата за управление на Общината през анализирания период, както и от обобщаващия Доклад за изпълнение на Програмата за управление на Община Две могили през 2007-2011 г. Това изпълнение се дължи най-вече на голямата инициативност и предприемчивост на общинското ръководство, което в кризисни условия е търсило и намирало решение на важни и неотложни проблеми за общината. Трябвало е обаче тези мерки да намерят място в Общинския план за развитие, доколкото той е документ с отворен характер и е необходимо перманентно да бъде актуализиран, с оглед променящата се ситуация. „Вписването” на такива възникващи в даден момент нови цели, мерки и приоритети придава не само по-голяма яснота на общинската политика, прецизира отговорностите при нейното изпълнение, но и е обстоятелство, което винаги дава предимства при кандидатстването с проекти по Оперативни програми и от други източници. На такива проекти, обективно произтичащи от целите, приоритетите и мерките в местните планове за развитие и фигуриращи в тях, винаги се гледа с по-голямо доверие, отколкото на инцидентни местни инициативи, макар и важни за местните общности.

От направения анализ е видно, че са положени немалко усилия за реализиране на мерките в Общинския план за развитие, преди всичко от страна на общинската администрация. Направени са значителни инвестиции в базова инфраструктура – пътната и екологичната инфраструктура, както и в образователната и социалната инфраструктура, като с най-голям относителен дял са средствата, вложени във ВиК и опазване на околната среда.

През оставащия период до края на 2013 г. е необходимо да продължат усилията за подобряване на водопреносната мрежа и за изграждане на канализационната мрежа. Реконструкцията и модернизацията на пътната инфраструктура, в това число и уличната мрежа в населените места, трябва да продължи да бъде един от приоритетите в политиката на Общината за подобряването на качеството на живот и привлекателността на населените места.

VI. ОЦЕНКА НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФИНАНСОВИ РЕСУРСИ

Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в Общинския план за развитие Община Две могили се осъществява чрез разработената Индикативна финансова таблица. Тя е числен финансов израз на предвидените за реализация мерки по съответните приоритети. Основните източници за финансиране, заложи в нея са:

- Общински бюджет;

- Републикански бюджет;
- Частен бизнес;
- Финансиране от ЕС и от други външни източници.

Междинната оценка на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили показва, че Общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на Общинския план за развитие. Използвани са средства от общинския и републиканския бюджет, предприєдинителните програми на Европейския съюз, УНИЦЕФ, Европейския социален фонд, програма „Красива България”, ОПРР, СИФ, МОСВ - ПУДООС, Програма “Енергийна ефективност”, ОПАК, и др., а след присъединяването ни към ЕС - и от Структурните фондове, чрез Оперативните програми за Р България. Реализацията на част от дейностите е резултат от частна инициатива. Все още е твърде нисък делът на приходите в Общинския бюджет от управлението и стопанисването на общинската собственост.

Постигнатите резултати се основават на инициативността на местната власт и на последователно провежданата целенасочена политика за развитието на Общината. В оставащия период до 2013 г. е необходима още по-голяма активност в привличането на средства чрез проекти от Оперативните програми, тъй като те дават възможност за финансиране на широк кръг от дейности, които не могат да бъдат реализирани с общинския бюджет. За по-голяма ефективност и ефикасност при усвояване на средствата от фондовете на ЕС ще спомогне разработването на годишни Програми за реализацията на Общинския план за развитие, в които тясно да бъдат обвързани заложените приоритети и мерки с необходимите ресурси за съответните години на плановия период и с конкретните източници на финансиране, като особено внимание се обърне на възможностите, които предоставят Оперативните програми, и особено - Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013 г., Оперативна програма „Административен капацитет” 2007-2013 г., Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г., Оперативна програма „Конкурентоспособност”, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, както и на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

В същото време трябва да се отбележи, че изпълнението на голяма част от мерките, залегнали в Общинския план за развитие е прехвърлено за следващия планов период, главно поради влошената икономическа обстановка в страната в условията на глобална икономическа криза и липсата на необходимите финансови ресурси. Това задължава общинското ръководство при разработването на следващия План за развитие на Община Две могили през периода 2014 – 2020 г. много внимателно да прецени кои от прехвърлените от предходния период цели и мерки са актуални, дали съответстват на новите приоритети и какви са реалните възможности да се осигурят финансови средства за тяхното изпълнение, както и как тези цели трябва да бъдат обвързани и степенувани по важност спрямо новоформулираните цели за развитието на Общината.

По-голямата част от мерките в Плана са реализирани или ще се реализират благодарение на финансовите средства по европейските програми, което придава изключително значение на проектната дейност в Общината. Тези

средства ще бъдат получени въз основа на прецизно разработени и отлично обосновани проекти, което налага да се обърне по-голямо внимание на проектната подготовка на управляващия екип в Община Две могили.

VII. ПРЕПОРЪКИ, НАПРАВЕНИ НА БАЗАТА НА МЕЖДИННАТА ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Междинната оценка на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. доведе до определянето на няколко основни препоръки:

1. Структурата и съдържанието на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. да се приведат в по-голямо съответствие с Методическите указания за разработване на общински планове за развитие³, в които се препоръчва общинският план за развитие да включва следните основни части:

- I. Увод;
- II. Анализ на ситуацията;
- III. Стратегическа част;
- IV. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини;
- V. Индикативна финансова таблица;
- VI. Ред и начин за осигуряване на инфорамция и публичност на плана.

Практически Планът за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. не съдържа в обособен вид раздел IV и раздел VI, препоръчвани в Методиката.

2. Мерките по приоритет 1: "Подобряване на стандарта на живот" да се конкретизират по цели. В сегашния вид на Плана не е ясно посочените мерки за постигането на коя цел са насочени. За да може се даде обективна оценка на степента на постижение на целите на Общинския план за развитие, декомпозирането в индикативната финансова таблица трябва да бъде: Приоритети – Цели – Мерки, а не директно да се слиза от равнището на приоритетите на равнището на конкретните мерки.

3. Мерките по Приоритет 3 да се конкретизират по цели на приоритета.

4. Да се допълни Индикативната финансова таблица на Плана с целите и мерките по Приоритет 3- Развитие на селското стопанство и по Приоритет 4 - Развитие на селски и еко-туризъм.

5. Считаме за възможно и необходимо в Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. да се допълни приоритет : Укрепване административния капацитет на Общината, в съответствие с НСРР, Приоритет 6 : „Укрепване на институционалния капацитет на регионално и местно ниво за подобряване процеса на управление”. Мерки по този приоритет биха могли да бъдат:

---

³ Вж. Методически указания за разработване на общински планове за развитие, С., Министерство на регионалното развитие и благоустройството, 2004, с. 7.

- Изграждане на мрежа за извършване на административни услуги по електронен път в кметствата и кметските наместничества към административния център;

- Създаване и обучение на специализирано звено за ефективно усвояване на средства от Структурните фондове на ЕС;

- Създаване на партньорства между населените места в Общината и други градове от Европа, Азия и Америка;

- Участие в общи проекти с други общини и региони в страната и от други европейски държави.

6. Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. да се допълни с описание на реда и начина за осигуряване на информация и публичност на Плана. Това би могло да стане в самостоятелна точка или още по-добре – в самостоятелен раздел, в съответствие с Методическите указания.

7. Да се разработят годишни Програми за реализация на Плана, за оставащия планов период, съгласно Методическите указания за разработване на общински планове за развитие, в които мерките да бъдат конкретизирани по години. Досега това не е правено, което е един от пропуските в планирането на местното развитие за периода 2007 – 2013 г.

В Програмата за всяка година да бъдат разписани:

а/ приоритетите и мерките по отделните цели;

б/ необходимите финансови ресурси общо;

в/ размерът на националното съфинансиране - общо, от Републиканския бюджет, от Общинския бюджет, от държавни търговски дружества, от частни търговски дружества;

г/ размерът на финансирането от Европейския съюз – общо, по програми от председателителните фондове и от структурните фондове на ЕС;

д/ друго безвъзмездно финансиране.

8. По-точна ориентация на мерките по първи приоритет, част от които са по-тясно свързани с други приоритети и цели.

9. Да се предвидят съответни мерки по цели 5, 6, 7 и 8 на Приоритет 4.

10. Да се прецизира и уеднакви номерацията в мерките по цел 2 на Приоритет 2: "Растеж на икономиката и намаляване на безработицата" в стратегическата част на Плана и в Индикативната финансова таблица.

11. Поради факта, че една голяма част от мерките, залегнали в Общинския план за развитие са прехвърлени за изпълнение в по-късен период, в резултат на влошената икономическа обстановка в условията на икономическата криза и липсата на необходимите финансови ресурси, при разработването на Плана за развитие на Община Две могили през периода 2014 – 2020 г., трябва много внимателно да се прецени кои от прехвърлените от предходния период цели и мерки са актуални, съответстват ли на новите приоритети и какви са реалните възможности да се осигурят средства за тяхното изпълнение, както и как тези цели ще се обвържат и степенуват по важност спрямо новоформулираните цели за развитието на Общината.

12. Реализираните извънпланово мерки, които съответстват на визията, основните приоритети и цели в Плана, е добре да намерят място (да бъдат добавени) в Общинския план за развитие и да се отчете тяхното изпълнение при

окончателната оценка на Плана за развитие на Община Две могили за периода 2007 – 2013 г. Това се отнася и за „вписване“ на всички нововъзникващи в даден момент цели, мерки и приоритети, което произтича от отворения характер на Плана, придава по-голяма пълнота, яснота и актуалност на общинската политика, прецизира отговорностите при нейното изпълнение, и е обстоятелство, което дава предимства при кандидатстването с проекти по Оперативни програми и от други източници.

13. Да се подобри проектният капацитет на Общината, тъй като по-голямата част от мерките в Плана ще се реализират със средства от проекти по европейските програми, за да се използват пълноценно възможностите, които предоставят европейските фондове за България.

14. Да се актуализират статистическите и оперативни данни в отделните раздели на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г.

15. Да се допълни и прецизира системата от индикатори за оценка на изпълнението на Общинския план за развитие 2007 – 2013 г., като за всеки от тях се определят адекватни количествени и /или качествени стойности, които трябва да бъдат достигнати при реализацията на Плана.

16. При реализация на мерките от Общинския план по-широко да се използват възможностите, които предоставят различните форми на публично-частното партньорство .

17. Да се усъвършенстват и разнообразят създадените механизми за мониторинг и контрол върху изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г., в т.ч. системата за събиране, обработване и анализ на данните за реализацията на Общинския план за развитие;

18. Да се гарантира по-голяма публичност и гласност на извършваните промени, както и на резултатите от изпълнение на Общинския план.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На базата на извършения дотук анализ, може за се даде **много добра междинна оценка** на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили 2007-2013 г. Оценката касае периода до края на 2011 г, за който са налице проверени статистически данни.

Общинският план за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. съответства на нормативните изисквания и стратегическата рамка за регионално и местно развитие .

Налице е пълно съответствие на Плана с:

1) националното законодателство и подзаконовата нормативна уредба в областта на регионалното развитие;

2) изискванията, залегнали в законодателството на ЕС в областта на регионалната политика;

3) целите и приоритетите за развитие, определени в документите за стратегическо планиране на национално, регионално и областно равнище.

Независимо от това, Общинският план за развитие се нуждае от перманентно актуализиране, което ще повиши качеството му на стратегически планов документ за устойчиво интегрирано местно развитие, съответстващ на критериите и стандартите за планиране и програмиране на регионалното развитие, прилагани в Европейския съюз. Необходимо е да се постигне още по-ясна последователност и логика при определяне на приоритетите и целите за развитие на Общината в европейския контекст, съчетано с оценка на местните проблеми, нужди и потенциал за развитие.

Доброто познаване на тенденциите, които се развиват в области, рамкиращи дейностите на Общината, е позволило досега да бъдат използвани благоприятните, и да се търси противодействие на негативните фактори за развитие на Общината. От направената междинна оценка на изпълнението на Плана за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. е видно, че са положени немалко усилия за реализиране на дейностите в Общинския план за развитие, преди всичко от страна на общинската администрация.

Голямото предизвикателство пред общинските власти през оставащия планов период е реализацията на потенциала за развитие на Община Две могили, успоредно с решаването на натрупаните проблеми. Развитието на човешките ресурси е от изключителна важност за повишаване на качеството във всички останали сфери от социално-икономическия живот в Общината. Това налага да бъдат предвидени и реализирани повече мерки, които ще доведат до укрепването на човешкия потенциал, до създаване на повече и по-качествени устойчиви работни места и повишаване на заетостта на населението.

Важна задача през оставащия период от действието на Общинския план за развитие е и диверсифицирането на икономиката и развитието на нови алтернативни икономически дейности, които да се базират на използването на местния потенциал. Това изисква стимулиране на МСП извън традиционните за Общината до този момент отрасли, по-добър маркетинг и реклама на местната икономика, насърчаване на публично-частните партньорства в стопанския сектор, развитие на бизнес-мрежите, привличане на местни и чужди инвестиции за развитие на Общината, интензифициране на проектната активност за използване на възможностите за европейско финансиране на общински проекти.

В заключение, независимо от неблагоприятните демографски и социално-икономически тенденции в Общината при конкретните условия на оценявания планов период, голямата част от който попада в най-тежкия етап на световната икономическа криза, засегнала всички сектори на икономиката и всички региони на страната, на базата на постигнатото дотук оценяващият екип има пълната увереност, че Планът за развитие на Община Две могили 2007 – 2013 г. може успешно да бъде изпълнен.